

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

PDBA
Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol
Fabricat în MOLDOVA

Anatolie Nistoreanu

**PLANTE MEDICINALE
DIN FLORA
REPUBLICII MOLDOVA
(Atlas)**

Anatolie Nistreanu

**PLANTE MEDICINALE
DIN FLORA REPUBLICII
MOLDOVA
(Atlas)**

Chişinău, 2006

Idee:

Dennis Zeedyk

Director Executiv PDBA

Aliona Pidghirnaia

Consultant Dezvoltare Agribusiness PDBA

Grafică și design:

Vladimir Tofan

Consultant

Elena Morari

PROIECTUL DE DEZVOLTARE A BUSINESSULUI AGRICOL SUSȚINEREA SECTORULUI AGRICOL DE VALOARE ÎNALTĂ DIN MOLDOVA PENTRU A SPORI VENITURILE ȘI A CREA LOCURI DE MUNCĂ ÎN ZONELE RURALE

Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol (PDBA) lansat în iunie 2004 este finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și este implementat de organizația americană non-profit Citizens Network for Foreign Affairs (CNFA). Acest proiect are drept scop sporirea veniturilor și crearea locurilor de muncă în sectorul rural prin îmbunătățirea competitivității pe plan internațional a Sectorului Agricol de Valoare Înaltă (AVÎ) din Moldova și respectiv pentru a-i mări potențialul de export și capacitatea comercială.

PDBA consolidează Sectorul AVÎ din Moldova abordând patru elemente principale ale lanțului valoric:

- ♦ Asigurarea accesului larg la informația comercială pentru a intra pe piețe noi de export, pentru a diversifica liniile de produse și a satisface mai bine cererea;
- ♦ Consolidarea capacității businessului agricol de a exporta produse agricole în stare proaspătă și prelucrată prin prestarea asistenței tehnice și dezvoltarea legăturilor de piață;

- ♦ Îmbunătățirea capacității fermierilor de a asigura volumul și calitatea necesară ale produselor agricole pentru a susține exporturile competitive prin consolidarea abilităților manageriale la nivel tehnic și de afaceri;
- ♦ Consolidarea asociațiilor de producători și industriale pentru a facilita colaborarea pe întregul lanț valoric.

Constrângerile și barierele cu care se confruntă producătorii, prelucrătorii și exportatorii în cadrul lanțului AVÎ sunt soluționate prin prestarea asistenței tehnice în procesul de producere, recoltare, gestionare post-recoltare și păstrare la rece (managementul lanțului frigorific).

Beneficiarii PDBA includ micii producători, prelucrătorii și exportatorii de produse agricole de valoare înaltă (PAVÎ) cu potențial comercial, precum și asociațiile de producători și exportatori de PAVÎ, și afaceri agricole rurale.

Pentru a solicita asistență tehnică și consultanță în domeniul businessului agricol din partea PDBA, vă puteți adresa la biroul CNFA Moldova: **Str. Bulgară 33/1, Chișinău, MD-2001, tel. 022 577930, fax 022 577931** sau puteți vizita pagina web a CNFA (www.cnfa.md , www.cnfa.org).

Bazele procesului de colectare a produselor vegetale

Colectarea produselor vegetale include un șir de operații, începând cu recoltarea și terminând cu adoptarea măsurilor despre corectitudinea păstrării lor. În natură colectarea se începe cu identificarea plantei după descrierea ei botanică. Pentru aceasta e necesar de a o compara cu desene din atlas, carte, cu ierbarul, diapozitive. Dacă planta după toate caracterele morfologice coincide cu descrierea botanică se poate de-o colectat.

Colectarea și prelucrarea primară a produselor vegetale.

Creșterea plantelor este în directă legătură de condițiile înconjurătoare. Condițiile de climă și sol imprimă plantei un anumit ritm de dezvoltare care este diferit la plantele crescute în condiții neasemănătoare. Factorii care au o influență deosebită asupra creșterii plantelor sunt:

- ♦ *condițiile atmosferice.* Datorită condițiilor atmosferice diferențiale de la an la an, plantele medicinale se dezvoltă și ajung la maturitate la termene diferite în decursul anilor și chiar în același an;
- ♦ *condițiile de sol.* Momentul optim de recoltare este influențat de terenul pe care cresc plantele;
- ♦ *expoziția și lumina.* Pe terenurile cu expoziție sudică, plantele înfloresc mai repede decât pe cele cu expoziție nordică sau estică;
- ♦ *altitudinea* influențează puternic

momentul optim de recoltare. La șes, înflorirea se produce mult mai devreme decât la deal sau munte.

Stabilirea în mod corespunzător a momentului optim va trebui făcută pe bazine naturale, în mod diferențiat, ținând seama de condițiile de creștere a plantelor.

Recoltarea *organelor subterane* adică a rădăcinilor, rizomilor, bulbilor și tuberculilor se face primăvara timpuriu sau toamna târziu. În această perioadă părțile subterane au cea mai mare cantitate de principii active. Rădăcinile plantelor de doi ani se culeg în toamna primului an de vegetație, în decursul iernii sau primăvara celui de al doilea an. Rădăcinile plantelor anuale se recoltează cu puțin timp înainte de înflorire. Rădăcinile se recoltează cu diferite unelte (sapă, plug, hârleț, furcă), în funcție de forma lor, terenul pe care cresc și adâncimea la care ajung. După aceasta ele se scutură bine de pământ, unele numai prin spălare, se înlătură părțile necorespunzătoare, se taie coletul (partea de sus care este plină de muguri de unde începe să crească tulpina), rizomii prea groși se fragmentează în 2-4 părți.

Recoltarea *mugurilor foliari*. Aceste organe se formează toamna, iar recoltarea lor se face primăvara timpuriu când planta își intensifică activitatea ei de vegetație. Recoltarea se termină când solzișorii care acoperă mugurii încep să se desfacă, mugurii plesnesc și se alungesc. Ei se culeg numai cu mâna, ciupindu-se mugurii de

pe ramurile laterale ale arborilor ajunși la maturitate. Se interzice ruperea mugurilor terminali de pe tulpina principală a coniferelor, deoarece prin aceasta va fi oprită creșterea lor în înălțime.

Recoltarea *frunzelor*, deși, în general, are loc primăvara, atunci când acest organ a ajuns la o dezvoltare normală, ea variază însă de la specie la specie. În cazul plantelor erbacee recoltarea cea mai adecvată corespunde epocii lor de înflorire. De asemenea, mai trebuie amintit că frunzele care conțin uleiuri volatile trebuie recoltate pe timp noros, iar celelalte pe vreme cu soare.

Recoltarea frunzelor se face cu mâna, prin ciupire sau prin strujirea lor de pe tulpină. În general, frunzele se culeg fără pețiol (podbal, pătlagină, nalbă) sau se lasă numai codițele foliolelor, îndepărtându-se pețiolul principal (nuc, zmeur). Frunzele prea mici nu pot fi recoltate prin ciupire și nici prin strujire, operația fiind neeconomică pentru culegători. În acest caz se recoltează ramurile întregi cu frunze, se usucă sub această formă și când frunzele s-au uscat sunt desprinse printr-o ușoară lovire a ramurilor (merișor, afin).

Recoltarea *florilor* are loc atât cu puțin timp înainte de înflorire, adică în boboc (salcâmul japonez), cât și în timpul înfloririi (tei, mușetel, albăstrele), însă în nici un caz mai târziu, adică după ce floarea s-a trecut. Timpul cel mai prielnic pentru recoltarea florilor

este în jurul prânzului, pe vreme uscată și de obicei însorită. Florile, în general, se recoltează întregi, adică cu petale, sepale etc., rupându-se cu o codiță cât mai scurtă, însă la unele se culeg numai petalele (lumânărică, albăstrele). Recoltarea florilor se face cu mâna prin ciupire, cu foarfeca, în buchete, cu piepteni speciali.

Recoltarea *părților aeriene* se face când ele sunt înflorite, în așa fel ca produsul rezultat să conțină cât mai multe flori. Nu se va recolta partea lignificată a plantelor, lipsită de ramuri cu frunze; când plantele au crescut prea înalte, se recoltează numai vârfurile în lungime de 20-25 cm, împreună cu ramurile. Pentru a proteja plantele în vederea unor recoltări ulterioare nu este recomandată recoltarea prin smulgere.

Recoltarea *părților aeriene* se face numai pe vreme uscată rupându-se cu mâna, cu ajutorul secerii, a cosorului sau a unui alt obiect tăios.

Recoltarea *fructelor* variază în funcție de natura fructului; astfel, în cazul fructelor cărnoase (afin, soc, ienupăr), recoltarea lor se recomandă să se facă atunci când ele sunt complet dezvoltate, iar cele uscate înainte de deschiderea lor, când semințele sunt deplin dezvoltate, însă maturizarea și deschiderea lor având loc în timpul uscării. Această operație se efectuează toamna până la căderea brumei.

Recoltarea *semințelor* în scopuri terapeutice trebuie făcută când semințele au ajuns la maturitate, iar în

cazul când fructele, care le conțin sunt dehiscente, înainte de desfacerea lor spontană.

Recoltarea scoarței. De la unele specii de plante se folosește în scopuri medicinale numai scoarța recoltată fie de pe tulpini, fie de pe ramuri și chiar de pe rădăcini. Epoca cea mai corespunzătoare acestei operații este primăvara până în momentul formării primelor frunze, deoarece, pe de o parte, în această perioadă scoarța conține o cantitate suficientă de principii active, iar, pe de altă parte, ea se poate desprinde ușor de partea lemnoasă a organului respectiv. Indiferent de anotimp și de organul folosit se recomandă ca recoltarea să se facă pe vreme uscată, fără umiditate și cu soare, cu excepția, după cum am precizat mai sus, organele ce conțin uleiuri volatile. Recoltarea se face cu ajutorul unui briceag cu care se fac tăieturi până în țesutul lemnos în formă de cerc la distanțe de 10-15 cm unele de altele, după care se unesc printr-o altă tăietură în linie dreaptă de-a lungul ramurii. Cu vârful briceagului, cu mâna sau cu ajutorul unei pene de lemn netede și bine ascuțite se face descojirea. Mai departe se înlătură cojile prea bătrâne, care prezintă crăpături și îngroșări, cele cu mușchi sau alge, înnegrite și cu resturi de lemn.

După recoltare se trece la pregătirea plantelor medicinale în vederea *uscării* lor. Pregătirea plantelor în vederea uscării constă în fasonarea lor și în îndepărtarea tuturor corpurilor

străine organice și minerale, precum și a impurităților, care pot fi:

- *corpuri străine organice*: toate plantele sau părțile de alte plante decât cea recoltată. Astfel, la mușetel sunt socotite drept corpuri străine organice florile altor specii de mușetel, de pătlagină și de graminee, resturi de tulpini și flori de urda-vacii, fragmente de nuiele, rogojini, paie etc.;

- *corpurile străine minerale* sunt nisipul, praful, pietricelele, bucățile de pământ. Ele se amestecă cu plantele când recoltarea s-a făcut cu diferite unelte, mecanic sau când plantele recoltate au fost întinse până la transportul lor în locuri nepodite sau necorespunzător pregătite;

- impurități sunt și alte părți din planta medicinală decât organul recoltat. Astfel, la frunzele de afin, resturile de tulpini, ramurile sau rădăcinile din herba de cimbrisor, constituie impurități.

De asemenea, impurități sunt socotite și părțile decolorate sau brunificate ale produsului respectiv. Corpurile străine organice, minerale și impuritățile nu vor putea depăși anumite limite, exprimate în procente și stabilite prin condițiile tehnice de recepție.

Uscarea produselor vegetale.

Problema uscării plantelor medicinale impune o abordare diferențiată în funcție de:

- organele (părțile) de plantă

folosite, textura și conținutul în apă al acestora;

- natura principiilor active și a echipamentului enzimatic din organele supuse deshidratării.

Uscarea reprezintă veriga finală în obținerea unui produs de calitate, înțelegând prin aceasta nu numai aspectul comercial al produsului, ci în mod deosebit păstrarea neschimbată a conținutului și a compoziției chimice a acestuia. Ea începe în momentul recoltării plantei.

Pentru a nu fi expuse alterării și pentru menținerea aspectului și conținutului în principii active majoritatea produselor uscate din plantele medicinale și aromatice nu trebuie să conțină mai mult de 14% apă.

Uscarea corectă a diferitelor părți de plantă recoltate necesită cunoașterea structurii chimice a principiilor active. Cu toate că nu se cunoaște în detaliu esența proceselor biochimice ce se produc în timpul uscării, practica îndelungată a stabilit că pentru uscarea plantelor ce conțin uleiuri volatile temperatura maximă nu trebuie să depășească 30-35°C, iar pentru cele cu heterozide și alcaloizi este cuprinsă între 50 și 80°C corespunzător.

Uscarea plantelor medicinale se poate realiza pe două căi, și anume: naturală, la soare sau la umbră, și artificială.

Uscarea la soare. Aceasta este cea mai simplă și mai economică metodă, fiind utilizată numai pentru anumite părți

ale plantei ca: rădăcini, rizomi, scoarțe, muguri, fructe sau semințe, al căror conținut este mult mai stabil, razele solare neputând deprecia aspectul comercial al produsului. Direct în brazde se pot usca și herba sau chiar frunzele unor specii, dar acestea numai în zone calde lipsite de precipitații și rouă. În orice caz uscarea direct în câmp este întotdeauna însoțită de multe pierderi nerecuperabile. De aceea se practică uscarea pe platforme special amenajate. În vederea utilizării raționale a acestora produsele supuse uscării se vor așeza pe rame suprapuse. Pentru evitarea pierderilor atât ramele, cât și platformele de uscare vor fi acoperite cu prelate, rogojini sau coli de hârtie. Locurile de uscare vor fi neapărat protejate de curenți de aer. În timpul uscării produsele vor fi permanent supravegheate și întoarse pentru grăbirea și uniformizarea deshidratării.

Prin uscarea la soare foarte multe părți ale plantei se decolorează, deoarece razele solare distrug repede clorofila din părțile verzi și pigmentii galbeni din flori.

Uscarea la umbră. Metoda este cea mai răspândită în zonele cu condiții climaterice instabile și mai ales în regiunile deluroase și montane. Pentru uscarea la umbră se vor folosi podurile caselor, școlilor, orice încăperi goale, șoproane, șuri, magazii, etc. Aceste spații vor fi în prealabil dezinfectate, văruite, curățite, reparate etc. și în special se vor crea posibilități de

aerisire continuă. Se recomandă ca într-o încăpere să se usuce un singur produs pentru a se evita amestecul și împrumutarea reciprocă a mirosului.

Uscarea artificială. Această metodă s-a impus ca urmare a extinderii și concentrării culturilor de plante medicinale și aromatice, a necesității scurtării duratei de uscare și a sporirii garanției obținerii unor materii prime de calitate corespunzătoare. Se cunosc uscătoare cu aer rece și cu aer cald.

Prin uscare, produsul suferă o serie de modificări. Datorită pierderii apei, volumul său scade, din care cauză își modifică aspectul, mai ales la suprafață. Numai părțile tari își schimbă puțin forma (scoarțele, semințele, rădăcinile), în timp ce frunzele, fructele, florile și părțile aeriene se zbârcesc. Culoarea produsului vegetal uscat trebuie să rămână însă neschimbată. Frunzele rămân verzi, florile își păstrează culoarea naturală. Culoarea arată dacă uscarea a fost făcută sau nu în mod corespunzător.

Produsul uscat trebuie mănuit cât mai puțin posibil, pentru că se sfărâmă la cea mai mică atingere, uneori pierzându-și complet valoarea.

Aducerea produsului vegetal în stare finită.

Produsele vegetale ajunse la depozitele centrale sunt recepționate calitativ și cantitativ. Uneori, produsele sosite au acumulat umezeală în timpul transportării. Ele nu pot fi depozitate și nici prelucrate în asemenea condiții,

deoarece prin păstrare vor mucegăi sau înnegri, deprecindu-se calitativ. De asemenea, mașinile nu le vor putea prelucra în condiții optime dacă au o umiditate peste normă. În aceste cazuri se face imediat o uscare suplimentară.

Înainte ca produsele vegetale să fie livrate beneficiarilor interni (industria chimico-farmaceutică, farmacii etc.) sau la export, sunt controlate cu atenție la masa de prelucrare. Operația se face manual la flori, frunze, părți aeriene, rădăcini. La alte plante însă sau pus la punct diverse procedee mecanice, cu ajutorul cărora se curăță semințele, unele flori și chiar unele frunze. Prin aceste operații se îndepărtează mai cu seamă praful, pământul fin și nisipul.

După aceasta urmează operațiunea de transformare a produselor vegetale în fragmente de anumite dimensiuni uniforme, așa cum sunt cerute de industrie, farmacii sau la prepararea speciilor medicinale. Pentru aceasta se folosesc mașini speciale, site și anumite mori.

Ambalarea și marcarea produselor vegetale.

Produsele vegetale trebuie păstrate în pungi de hârtie dublă, pergaminate, în cutii de lemn sau de carton în conformitate cu cerințele documentației tehnice de normare.

Marcarea produsului vegetal înseamnă inscripțiile efectuate pe ambalaj. Se arată denumirea asociației ce a efectuat recoltarea produsului vegetal, denumirea produsului vegetal, greutatea neto și împreună cu

ambalajul, luna și anul recoltării, numărul partidei, inscripțiile DTN la produsul vegetal corespunzător.

În fiecare ambalaj se introduce foaia de ambalare cu inscripțiile: denumirea asociației care a efectuat colectarea produsului vegetal, denumirea produsului vegetal, numărul partidei, numele sau numărul răspunzătorului de ambalare.

Conservarea produselor vegetale.

După ambalare, în cazul când nu pot fi expediate imediat, produsele vegetale trebuie depozitate în camere corespunzătoare, deoarece numai astfel se poate asigura o bună păstrare a lor. De obicei însă, indiferent de măsurile luate, după un timp îndelungat, activitatea lor este mult diminuată până dispare complet. Din această cauză este bine ca produsele vegetale să fie prelucrate cât mai repede după obținerea lor sau stocul din depozite să fie reînnoit anual mai ales dacă la sondajele făcute s-a constatat o cantitate din ce în ce mai mică de principii active.

Încăperile în care sunt depozitate produsele ambalate trebuie să fie extrem de curate, bine aerisite, uscate, cu luminozitate corespunzătoare și să nu permită diferiților agenți dăunători să pătrundă în interior.

Organele subterane, scoarțele, fructele și semințele se păstrează mai bine în încăperi luminoase, fiind astfel

mai puțin expuse agenților dăunători (rozătoare, insecte, etc.).

Produsele toxice sunt depozitate în încăperi separate. La fel se procedează și cu cele aromatice.

În încăperile depozitului cu produse vegetale, nu este permis să se depoziteze petrol, benzină, naftalină sau orice substanțe cu miros puternic, din cauză că ar putea să impurifice mirosul produselor vegetale.

În depozite, așezarea sacilor sau a baloturilor trebuie făcută pe postamente speciale confecționate din grinzi de lemn uscate. Sacii, baloturile etc. să nu fie așezate în număr prea mare unul peste altul, pentru a evita degradarea produselor prin fărâmițare.

Produsele în depozit se păstrează în cantități mari întregi nefărâmițate, folosindu-se în general ambalajul în care au fost primite sau se reîmpachetează în vederea expedierii.

Ocrotirea plantelor medicinale din flora spontană

În țara noastră cresc cele mai diferite și cele mai căutate plante medicinale. Această bogăție trebuie însă păstrată, întreținută și dezvoltată pentru ca ea să fie folosită an de an. Fără o grijă permanentă, această mare diversitate de plante medicinale poate să descrească și chiar să dispară. Așa s-a întâmplat în trecut când datorită recoltărilor neraționale s-a ajuns ca unele plante medicinale să fie pe cale de dispariție (imortelă, ghiocel,

lăcrămioare). Azi, aceste plante sunt declarate monumente ale naturii, iar recoltarea lor este interzisă.

Micșorarea rezervelor poate avea loc pe suprafețe mai mari sau mai mici. Acest lucru se petrece mai cu seamă cu acele plante care sunt an de an foarte căutate sau prezintă un mai mare interes pentru culegători, cum și cu acele plante care au capacitate redusă de înmulțire sau nu sunt lăsate să ajungă la deplina lor maturitate pentru a-și încheia ciclul complet de viață.

Pentru a preîntâmpina micșorarea bogăției de plante medicinale, pentru a înlătura pericolul dispariției unora din ele, pentru a reface și menține în întreaga ei putere acest dar al naturii trebuie luate anumite măsuri de protecție și înmulțire.

Culegătorii trebuie să cunoască bine particularitățile fiecărei plante. Culesul nu trebuie făcut total, lăsându-se exemplarele cele mai bine dezvoltate să producă sămânța și să se înmulțească; se vor lăsa din loc în loc câteva plante deplin dezvoltate la fiecare 3-4 metri pătrați. La plantele de la care se culeg mugurii se vor proteja vârfurile de creștere (pin, plop). Coaja va fi luată de pe o parte din ramuri, lăsând ramurile subțiri să se dezvolte, iar tulpina principală trebuie să rămână nevătămată. Atunci când se culeg florile, se vor lăsa neatinse restul organelor și o parte din flori.

În cazul mușetelului, acesta se recoltează pe măsură ce capitulele florale se dezvoltă, însă îndată ce ele

au trecut de maturitatea tehnică de recoltare vor fi lăsate pentru ca sămânța scuturată să formeze o rezervă care să asigure apariția plantelor și în anul următor.

Frunzele se recoltează de la plante prin ciupire sau strujire. În acest caz, pericolul dispariției lor este mic, deoarece o parte din frunze rămân pe plantă pentru a o hrăni și întări, în vederea formării pe deplin a organelor de înmulțire, florile și semințele. Când plantele sunt cosite sau tăiate de la bază și apoi recoltate frunzele, pericolul de dispariție este mai mare. Recoltarea plantei întregi se face de obicei la câțiva centimetri de la suprafața pământului. Pentru menținerea plantelor din această grupă se vor lăsa din loc în loc exemplare neculese, cu atât mai multe, cu cât capacitatea de înmulțire a plantei respective este mai mică. La plantele de la care se recoltează rădăcinile, pericolul de dispariție fiind cel mai mare, recoltarea lor se va face toamna cât mai târziu, după ce planta și-a format și răspândit semințele. Este bine ca la plantele care se înmulțesc mai greu prin semințe (lemn dulce, omag) și în general la plantele perene, după scoaterea rădăcinilor sau rizomilor să se replanteze în același loc coletul, partea de sus a rădăcinii tăiată care are câțiva muguri și câteva fire subțiri de rădăcină sau bucăți tinere de rizomi.

Pe lângă aceste măsuri de care trebuie să țină seama un culegător conștient, este bine să se organizeze recoltări de semințe care să fie

răspândite pe locurile naturale de creștere a plantelor medicinale.

Oamenii, care se ocupă cu recoltarea și achiziționarea plantelor medicinale au îndatorirea de a menține bogăția naturală a țării, a supraveghea ca recoltarea să nu fie făcută la întâmplare, ci să fie bine organizată, permițându-se achiziția numai a acelor plante dintr-un sat, comună, raion sau regiune unde nu există pericolul de dispariție. Tehnicienii trebuie să îndrumeze permanent pe culegători atât în privința recunoașterii și însușirilor plantelor medicinale, cât și a normativelor corespunzătoare, de urmărit ca plantele culese să nu dispară din zona respectivă.

ALBĂSTRELE

Denumirea latină:

Centaurea cyanus L.

Denumirea rusă: ***Василек синий***

Denumirea engleză:

Cornflower

Familia: ***Asteraceae***

1. ALBĂSTRELE

Descriere. Plantă erbacee cu rădăcină fusiformă. Tulpina erectă, muchiată cu frunze alterne, liniare, adânc crestate. Florile de pe disc sunt violacee, cu corola regulat tubuloasă, iar cele marginale albastre.

Răspândire. Crește prin locuri uscate, pietroase, pe marginea drumurilor și mai ales pe lângă lanurile de grâu și secară.

Organul utilizat, recoltare. Florile ligulate, de culoare albastră se adună numai pe timp uscat, după ce roua s-a ridicat și în momentul când ele sunt complet deschise. Eliminarea florilor centrale, culese eventual din greșeală, se face înainte de uscare, deoarece din produsul uscat ele se înlătură foarte greu. În cazul uscării cu ajutorul căldurii artificiale, temperatura nu trebuie să depășească 35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. În florile marginale se conțin antociane, cumarine, heterozida centaurina, tanin, mucilagii, săruri de K, Mg etc.

Sub formă de infuzie se administrează în tratamentul bolilor renale, iar extern sub formă de cataplasme și spălături în diferite boli de ochi. Întră în compoziția speciilor medicinale diuretice. Substanțele amare îmbunătățesc digestia.

ALBUMEALĂ

Denumirea latină:

***Gnaphalium uliginosum* L.**

Denumirea rusă:

Сушеница топяная

Denumirea engleză:

Marsh cudweed

Familia: ***Asteraceae***

2. ALBUMEALĂ

Descriere. Plantă anuală erbacee cu înălțimea de 5-25 cm. Tulpina de la bază ramificată, puternic pubescentă. Frunze alterne, liniar-alungite, acoperite cu perișori cenușii. Inflorescența – panerașe, așezate în fascicule dense la vârful tulpinilor. Florile sunt de culoare galben-deschisă cu rostru; florile mijlocii sunt tubulare, cele ligulate – filiforme. Fructul – achenă verde-cenușie sau cafenie-deschisă.

Răspândire. Crește în lunci inundabile, pe malurile râurilor, ca buruiană în grădini.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de albumeală, recoltate în tot timpul înfloririi.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține caroten, ulei volatil, rezine, substanțe tanante, flavonozide.

Infuzia și granulele din părți aeriene de albumeală se întrebuințează la ulcere stomacale și duodenale. Extracțiile uleioase, obținute din părți aeriene de albumeală, se folosesc pentru uz extern la lecuirea bolnavilor cu plăgi puroioase greu cicatrizabile, arsuri ale pielii.

ALUN

Denumirea latină:

***Corylus avellana* L.**

Denumirea rusă:

Лещина обыкновенная

Denumirea engleză:

Common hazel

Familia: ***Corylaceae***

3. ALUN

Descriere. Arbust cu frunze obovate, alterne, pe margini inegal-dublu-serate, pe dos păroase, mai ales pe nervuri. Florile masculine în amentă, iar cele femele – în inflorescențe asemănătoare mugurilor. Fructul – achenă globuloasă înconjurată de o cupă lungă, uneori tubuloasă, cu margini laciniate.

Răspândire. Crește în păduri de câmpie și deal, la marginea pădurilor de fag, pe soluri calcaroase, fertile, afânate.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele* verzi, întregi și nepătate se recoltează în iunie-iulie; *mugurii* (prin strujire) – toamna târziu după căderea frunzelor, iar *florile* la înflorire. Uscarea se face la umbră, în straturi subțiri. Uscarea artificială până la 50°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Uleiul volatil din frunze manifestă proprietăți vasoconstrictive; polifenolii formând membrane de coagulare pe țesuturi lezate rezultă o acțiune hemostatică și dezinfectantă, iar flavonozidele potențează acțiunea antihemoragică, măbind rezistența capilarelor.

ANGELICĂ

Denumirea latină:

***Angelica arangelica* L.**

Denumirea rusă:

Дудник лекарственный

Denumirea engleză:

Angelica

Familia: ***Apiaceae***

4. ANGELICĂ

Descriere. Plantă erbacee, bianuală sau perenă. Organele subterane sunt reprezentate de un rizom gros și de rădăcini. Tulpina apare începând cu anul al doilea de vegetație, este robustă, cilindrică, fistuloasă, de culoare galbenă-verzuie. Frunzele sunt de trei ori penat sectate, cu foliole ovate, inegal serate, cu zimți. Florile sunt grupate în umbеле globuloase.

Răspândire. Crește în apropierea apelor curgătoare, pe locuri adăpostite și însorite.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile de angelică se recoltează toamna. Se scutură de pământ și, dacă este nevoie, se spală repede într-un curent de apă și se pun la zvântat. Fructele se recoltează în stadiul de pârgă. Se usucă la soare sau în poduri bine aerisite. Uscare artificială, la 35-40°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile subterane ale plantei conțin ulei volatil în compoziția căruia se găsesc substanțe furano-cumarinice. Au mai fost identificați acizi organici și grași, substanțe tanante, oze. Se folosește datorită proprietăților sale aromatice, stimulente, stomahice și carminative.

ARDEI

Denumirea latină:

Capsicum annuum L.

Denumirea rusă: **Перец горький**

Denumirea engleză: **Red pepper**

Familia: ***Solanaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, anuală, cu tulpină sufrutescentă glabră, ramificată. Frunze alterne, ovale, acuminate, cu marginea întreagă, de culoare verde închis. Flori albe, destul de mari, solitare sau câte două la locul de bifurcare a tulpinii și la subsuara frunzelor. Ovar bilocular, care la maturitate se transformă într-un fruct baciform foarte variabil ca mărime.

Răspândire. Astăzi se cultivă în Europa, Asia Mijlocie în mai multe varietăți, cu gust iute sau dulce, în terapeutică fiind întrebuințate varietățile iuți.

Organul utilizat, recoltare. Fructele de ardei se recoltează la maturitate și se usucă în locuri ferite de razele solare directe și la o temperatură moderată (cca 30°C), pentru a se păstra culoarea roșie sau roșie-portocalie.

Compoziție chimică, întrebuințări. Gustul iute, arzător este imprimat de capsaicina, localizată în celule secretoare separate. În fructe se mai conține ulei volatil și gras, carotenoide, de care depinde culoarea fructelor, acid ascorbic etc.

Fructele de ardei și preparatele medicamentoase din ele au acțiune rubefiantă și revulsivă, care nu produc vezicații. Sunt folosite la combaterea durerilor reumatice, nevralgice, lumbago.

ARIN

Denumirea latină:

Alnus incana Moanch.

Denumirea rusă: **Ольха серая**

Denumirea engleză: **Alder**

Familia: ***Betulaceae***

Descriere. Arbore cu coroana îngust ovată. Frunze ovale, oval-lanceolate, ovate sau ovat-eliptice, cu marginea zimțată. Flori mici, grupate în amenți, cele feminine fără periant, așezate câte două în subsuoara solzilor inflorescenței și care înspre toamnă se lignifică formând conuri scurte, ovale de culoare brună, iar cele masculine sunt așezate în subsuoara solzilor amenților lungi. Fructe – nucule cu aripioare.

Răspândire. Crește pe malurile râurilor și pe soluri mlăștinoase. Se admite la întrebuințarea în medicină și a doua specie – arinul negru sau cleios – *Alnus glutinosa* Gaerth., care se deosebește de prima specie prin aceea că are frunze rotunde cu marginea zimțată, pe partea superioară strălucitoare, verzi-închise, glabre, pe cea inferioară – verzi-mate; frunzele tinere sunt foarte lipicioase.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *conurile* de arin, recoltate toamna sau iarna când ele se lignifică complet.

Compoziție chimică, întrebuințări. Conurile de arin conțin substanțe tanante în componența cărora intră 2-5% tanin și cca 4% acid galic.

Decoctul din conuri se folosește ca astringent la colite și enterite, are acțiune antidiareică.

ARMURARIU

Denumirea latină:

***Silybum marianum* Gaerth.**

Denumirea rusă:

Расторопша пятнистая

Denumirea engleză: ***Milk Thistle***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală sau bienală cu tulpină erectă, ramificată, glabră sau slab tomentoasă. Frunzele sunt mari, spinoase, marmorate cu alb și îmbracă bine planta. Florile liliachii sunt organizate în antodii mari, spinoase. Fructele sunt achene cu papus, de culoare galben-brună, cu gust amarui..

Răspândire. La noi se întâlnește numai în culturi, uneori, apărând spontan în sudul țării. Cere temperatură ridicată mai ales în timpul înfloriturii și fructificării, cerințe moderate față de umiditate și sol.

Organul utilizat, recoltare. Fructele mature se recoltează dimineața, pe soare, după căderea frunzelor, prin tăierea antodiilor. Se usucă, treieră și selectează.

Compoziție chimică, întrebuințări. În afară de flavanolignane (silimarină) fructele mai conțin tiramină, histamină, ulei volatil, lipide, glucide, saponozide, vitamine C, E, K, flavonozide, acizi organici, mucilag. Silimarina este indicată ca antihepatotoxic și protector al hepatocitelor și membranelor acestora, în tratamentul inflamațiilor hepatice, hepatite cronice, ciroză hepatică. Complexul enzimatic din achene asigură asimilarea siliciului, cu rol benefic în procesele de oxidare, de aceea este indicat în stări de oboseală, surmenaj intelectual, efort prelungit.

ARONIE

Denumirea latină: *Aronia melanocarpa* (Michx.) Elliot

Denumirea rusă:

Арония черноплодная

Denumirea engleză:

Black chokeberry

Familia: *Rosaceae*

Descriere. Arbust multianual cu numeroase ramuri – de la 10-15 până la 50-60 la cei vârstnici. Frunze simple de formă eliptică sau invers-ovate, pețiolate, cu marginea dințată, primăvara verzi-întunecate, iar la începutul căderii lor devin roșii-purpii. Flori cu corole albe grupate în inflorescențe corimbiforme. Fructe – drupe negre cu depunere fină albăstruie, succulente.

Răspândire. Planta în Europa a fost introdusă în cultură la sfârșitul secolului XIX, mai întâi ca decorativă, apoi și medicinală.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* proaspete, recoltate la maturitate. Ele se păstrează în loc rece (nu mai mult de 5°C) și ferit de razele directe ale luminii. Termenul de păstrare până la 2 luni. Se pot usca.

Compoziție chimică, întrebuințări. În fructele proaspete se conțin heterozide flavonoidice, substanțe tanante, vitaminele C, E, PP, acizi organici, microelemente, carotenoide, zaharuri etc. Fructele proaspete se folosesc în profilaxia insuficienței P-vitaminice și ca hipotensive. Din fructele proaspete și uscate se obține suc prin metoda de presare, care după structura chimică și întrebuințări este identic fructelor proaspete.

BRUSTUR

Denumirea latină: *Arctium lappa* L.

Denumirea rusă: *Лопух большой*

Denumirea engleză: *Burdock*

Familia: *Asteraceae*

Descriere. Plantă erbacee, bienală, cu o rădăcină puternică, cărnoasă, brună. În primul an de viață formează o rozetă de frunze lat-triunghiulare sau ovate, verde-închis pe partea superioară și albicios tomentoase pe cea inferioară. Tulpina cilindrică, păroasă se formează în anul al doilea. Flori purpurii în calatidii globuloase, protejate de un involucru cu țepi ce au vârful întors.

Răspândire. Plantă rezistentă la secetă și temperaturi extreme, întâlnită pe terenuri necultivate, pe marginea drumurilor, căilor ferate, pe lângă garduri, zăvoaie inundabile.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea *rădăcinilor* se efectuează toamna pentru cele de un an și primăvara la plantele de doi ani; *frunzele* (fără pețiol) – înainte de înflorire. Se usucă la umbră într-un singur rând. Uscarea artificială la 35-50°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Acțiunea diuretică, sudorifică, depurativă, coleretică, hipoglicemiantă, antifuruncul-oasă este determinată de principiile active: nitrat de potasiu, ulei volatil, acid cafeic, vitamine din complexul B, lactone etc.

CASTAN

Denumirea latină:

Aesculus hippocastanum L

Denumirea rusă: ***Каштан конский***

Denumirea engleză:

Horse-chestnut

Familia: ***Hippocastanaceae***

Descriere. Arbore înalt de 20 - 30 m, cu un ritidom solzos, de culoare brună, mult ramificat. Ramurile sale poartă muguri lipicioși, lucioși și frunze opuse, lung pețiolate, digitat-compuse. Florile reunite în panicule compuse, terminale, erecte. Fructul este o capsulă cărnoasă, sferică, cu numeroși ghimpi.

Răspândire. Crește prin toate parcurile și pe marginea drumurilor și străzilor. Preferă soluri profunde, nisipoase.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc: *semințele*, care se recoltează toamna la completa lor maturitate; *florile* culese în zilele senine, când 50 - 60% din inflorescențe sunt deschise și *frunzele*, care se culeg fără pețiol în timpul înfloririi. Uscarea se face în camere bine ventilate, iar cea artificială, sub 65°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Castanele conțin saponozide, derivați cumarinici și flavonici. Semințele sunt bogate în amidon, ulei gras, albumine.

Castanele servesc la extragerea escinei, substanță cu acțiune vasocon-strictoare venoasă, ce se utilizează în tratamentul varicelor, flebitelor și hemoroizilor.

CĂLIN

Denumirea latină:

Viburnum opulus L.

Denumirea rusă:

Калина обыкновенная

Denumirea engleză: ***Snowball***

Familia: ***Caprifoliaceae***

Descriere. Arbust indigen cu rădăcină puternic ramificată. Tulpini cu scoarță netedă, galben-brună, apoi cenușie. Frunze lat-ovate, trilobate, cu marginile dințate și pețiolul canaliculat, toamna se colorează în roșu. Flori albe, grupate dens în cime umbeliforme terminale. Fructe, drupe sferice, roșii.

Răspândire. Crește pe soluri bogate, reavăn-jilave până la umede, prin păduri și tufărișuri, păduri de luncă, tufărișuri de pe malul râurilor.

Organul utilizat, recoltare. Scoarța se recoltează primăvara, la pornirea în circulație a sevei. Uscarea se face la soare, în strat subțire sau în poduri bine aerisite. Fructele se culeg la maturitate deplină împreună cu pedunculi, se usucă artificial la 60-80°C; după uscare pedunculii se înlătură.

Compoziție chimică, întrebuințări. Scoarța conține vitaminele K, C, caroten, saponozide triterpenice, rezine; fructele – vitaminele C și P, acizii clorogenic, cofeic, ursolic, carotenoide, glucide, pectine, substanțe tanante, săruri de K. Scoarța se folosește ca hemostatic în practica ginecologică, tonic general al sistemului nervos și sedativ uterin. Fructele în specii se folosesc ca remediu vitaminic, hipotensiv, de asemenea diuretic și sudorific.

CĂȚINĂ

Denumirea latină:

Hippophae rhamnoides L.

Denumirea rusă:

Облепиха крушиновидная

Denumirea engleză:

Sea Buckthorn

Familia: ***Eleagnaceae***

Descriere. Arbust tufos cu rădăcini superficiale. Tulpina ramificată cu scoarța brun-închisă. Lujerii anuali solzoși, cenușii-argintii. Frunze alterne, liniar-lanceolate, întregi, scurt pețiolate, pe fața inferioară cenușii-argintii cu solzi ruginii. Flori galbene-ruginii, cele masculine grupate în inflorescențe globuloase, iar cele femele în raceme. Fructe, drupe "false", ovoide, portocalii.

Răspândire. Crește în pâlcuri sau tufărișuri întinse, pe nisipuri și pietrișuri, pe prundișurile din lungul râurilor, izlazuri, coaste pietroase.

Organul utilizat, recoltare. Culegerea *fructelor* se efectuează de la începutul maturizării, când ele au cantitatea cea mai mare de vitamina C și se continuă până la primul îngheț. În vederea conservării vitaminei C, fructele de cătină se usucă numai pe cale artificială, la o temperatură de 70-80° C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele conțin acid ascorbic, carotenoide, vitamine E, B₂, PP, P, acid folic, ulei. Uleiul este utilizat în tratamentul ulcerului, arsurilor și în ginecologie. Sucul apos, filtrat și îndulcit cu zahăr, adăugându-se și 2% carbonat de calciu este transformat în sărurile de calciu ale unor acizi organici, existenți în fructele de cătină, constituie un sirop vitaminizat și răcoritor.

CERENȚEL

Denumirea latină:

***Geum urbanum* L.**

Denumirea rusă:

Гравилат городской

Denumirea engleză: ***Herb bennet***

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, vivace cu un rizom cilindric, din care își iau naștere numeroase radicele. Tulpina dreaptă, ramificată; frunzele bazilare sunt penatcompuse cu 5-7 foliole dințate pe margini, iar cele tulpinale sunt mai mari și trifoliate. Flori de culoare galben-aurie, solitare, în vârful tulpinii sau la subsuoara ultimelor frunze.

Răspândire. Planta este foarte răspândită în partea europeană prin locurile umede, păduri și luminișuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *rizomii cu rădăcini* de cerențel, recoltați primăvara devreme sau toamna târziu. După scoatere din pământ se scutură, se curăță de părțile aeriene, se spală într-un curent puternic de apă, se lasă câteva zile la zvântat, apoi se usucă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține substanțe tanante, acid galic și elagic, mucilagii, rezine. Se mai conține heterozida geozida, care, prin hidroliză, pune în libertate eugenol, substanță bactericidă răspunzătoare de mirosul de cuișoare pe care-l au rizomii. Planta se folosește în tratamentul dispepsiilor gastrice, al enteritelor de natură infecțioasă și al hemoragiilor. Întră în compoziția speciilor medicinale antidiareice și pentru gargară.

CICOARE

Denumirea latină:

Cichorium intybus L.

Denumirea rusă:

Цикорий обыкновенный

Denumirea engleză: ***Chicory***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă bienală sau perenă cu o rădăcină lungă, subțire, spiralată. Tulpina floriferă, dezvoltându-se abia în anul al doilea, este verde-deschisă, muchiată, cavă în interior și pubescentă. Frunzele în rozetă din primul an și cele bazale sunt pețiolate și ovat-lanceolate, cele tulpinale sunt sesile, ușor amplexicaule și mai adesea lanceolate. Florile sunt de culoare albastră-azurie.

Răspândire. Planta este prezentă în câmpie, prin pajiști, luminișuri, în fanețe, pe marginea drumurilor și a căilor ferate, în poienele din pădure.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele și partile aeriene* se recoltează în prima parte a perioadei de înflorire, când tulpinile nu au intrat în faza de lignificare. *Radacinile* se recoltează toamna târziu sau primăvara devreme. Se spală într-un curent de apă, se usucă la soare, în poduri cu tablă.

Compoziție chimică, întrebuințări Planta conține acid cicoric, principii amare, inulină, colină, flavonozide, substanțe minerale, ulei volatil, tanin. Radacina de cicoare are proprietăți laxative, depurative, diuretice, mai stimulează sistemul nervos (cafea de cicoare), secreția de bila și îmbunătățește funcționarea ficatului. Se utilizează pentru scăderea nivelului de zahăr în sange, deasemenea în obezitate, constipații cronice.

CIMBRIȘOR

Denumirea latină:

Thymus serpyllum L.

Denumirea rusă: **Чабрец**

Denumirea engleză: **Wild thyme**

Familia: ***Lamiaceae***

Descriere. Plantă vivace, cu ramuri culcate la pământ, care prind rădăcini. Din aceste ramuri cresc numeroase tulpini cilindrice, păroase, de culoare verde-roșiatică. Frunze mici, opuse, glabre, de formă ovală, cu marginea întreagă. Privite în zare, frunzele prezintă niște puncte transparente, care sunt în realitate celule cu ulei volatil. Flori roz-violacee grupate în pseudoverticile globuloase.

Răspândire. Crește pe soluri aride, pietroase, nisipoase, cu expoziție sudică, în fânețe de pe dealuri, ajungând până în zona muntoasă.

Organul utilizat, recoltare. Părțile aeriene se culeg fără rădăcini, la începutul înfloririi. Recoltarea se face cu foarfeca sau cuțitul. Înainte de uscare se înlătură rădăcinile și ramurile lemnoase.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene de cimbrisor conțin ulei volatil, alături de care se conține un principiu amar (serpilina), acid ursolic și oleanolic, acizi cafeic și rozmarinic, flavone, tanin, rezine. Se folosește sub formă de infuzie sau sirop aromatic, îndeosebi în medicina infantilă, ca stomahic, antispastic și coleretic, în tratamentul tusei și al gripei. Are, de asemenea și proprietăți cicatrizante, antidiareice, diuretice și antivirale. Se mai folosește pentru băi medicinale.

CIMBRU

Denumirea latină:

***Thymus vulgaris* L.**

Denumirea rusă:

Тимьян обыкновенный

Denumirea engleză:

Common thyme

Familia: ***Lamiaceae***

Descriere. Subarbust cu tulpina lignificată în partea inferioară și acoperită cu un suber de culoare cenușie. Frunze mici, alungit romboidale, ovate sau lanceolate. Flori mici și grupate în pseudoverticile așezate la subsuoara frunzelor din vârful tulpinilor. Caliciul este tubular, iar corola bilabiată și colorată în roz. Fructe - nucule elipsoidale.

Răspândire. Ca plantă cultivată cimbrul are o largă răspândire în Grecia, Spania, Portugalia, Franța, Algeria, Germania, Ungaria, Bulgaria, România, Moldova.

Organul utilizat, recoltare. Se recoltează *ramurile* tinere nelignificate în perioada deschiderii primelor flori. Se usucă la umbră sau în uscătorii la 35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține ulei volatil alături de tanin, acid cafeic, flavonozide, un principiu amar, precum și triterpenoide reprezentate prin acizii ursolic și oleanolic. Thymi herba se întrebuințează sub formă de infuzie, extract fluid în tuse, bronșite și tuse convulsivă, datorită proprietăților antiseptice și calmante. Componentului principal al uleiului volatil i se atribuie proprietăți antibacteriene, antimicotice și antihelmintice.

CIUBOȚICA CUCULUI

Denumirea latină:

***Primula veris* L.**

Denumirea rusă:

Первоцвет весенний

Denumirea engleză: ***Cowslip***

Familia: ***Primulaceae***

17. CIUBOȚICA CUCULUI

Descriere. Plantă erbacee cu rizom cilindric, din care pornesc numeroase rădăcini adventive, dese, subțiri, ramificate la vârf. La suprafața pământului din rizom se formează o rozetă de frunze eliptic-ovale, cu suprafața reticulată, vârful obtuz, marginea crenată sau ondulată, pe fața inferioară des-păroasă și cu nervuri proeminente, pețiol aripat, lung. Tulpina floriferă poartă 6-18 flori galbene-aurii, grupate într-o umbelă simplă.

Răspândire. Planta are cerințe ridicate față de umiditate, comună prin pajiști, fânețe, pășuni însorite, poieni, luminișuri de pădure, livezi, lunci.

Organul utilizat, recoltare. *Rizomii cu rădăcini* se recoltează primăvara de timpuriu și în timpul înfloririi. Se spală într-un curent de apă. Se usucă la soare sau în poduri învelite cu tablă, bine aerisite. Uneori se mai recoltează frunzele și florile. Se usucă la umbră într-un singur strat. Uscare artificială la 35–40°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Rizomii cu rădăcini de ciuboțica cucului conțin saponozide triterpenice. S-au mai izolat: amidon, zaharuri, ulei volatil, enzime, substanțe tanante, flavonozide, săruri minerale. Datorită măririi și fluidificării secreției bronhice rizomii și rădăcinile de ciuboțica cucului se utilizează ca expectorant, sub formă de decoct.

COACĂZ

Denumirea latină: *Ribes nigrum* L.

Denumirea rusă:

Смородина черная

Denumirea engleză: **Black currant**

Familia: **Saxifragaceae**

Descriere. Arbust tufos cu rădăcini adventive. Tulpini viguroase, erecte, negricioase. Lujeri cenușii care se exfoliază în partea inferioară. Frunze subrotunde, cordiforme, cu 3-5 lobi triunghiulari, neregulat-dublu-serați, pe dos cu glande galbene mirositoare și nervuri pubescente. Flori verzui-roșcate, dispuse în raceme. Fructe, bace sferice, negre, gust dulceag.

Răspândire. Planta este întâlnită pe soluri argilo-lutoase și luto-argiloase, prin păduri și tufișuri, lunci, zăvoaie, în regiunile deluroase și muntoase, din părțile nordice. Se cultivă cu succes pe marginea aleilor din grădini, pe marginea parcelelor și în apropierea gardurilor.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele*, recoltate la maturitate.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele conțin vitaminele C, P, B₂, B₆, K, caroten, zaharuri, acizi organici, deasemenea flavonozide, microelemente, substanțe tanante. Fructele posedă acțiune favorabilă în maladiile gastrointestinale (ulcer duodenal, gastrite, colite), în afecțiuni hepatobiliare, nefrite și pielonefrite, în unele boli cardiovasculare ca insuficiență cardiacă și respiratorie, ateroscleroză. Din fructe se pregătesc specii, siropuri vitaminice.

COADA CALULUI

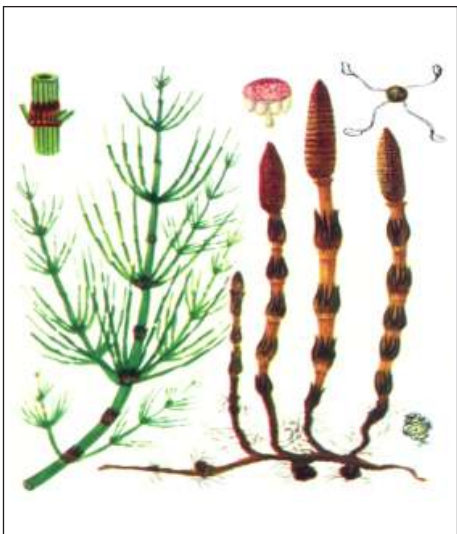
Denumirea latină:

***Equisetum arvense* L.**

Denumirea rusă: **Хвощ полевой**

Denumirea engleză: **Horsetail**

Familia: ***Equisetaceae***

Descriere. Plantă perenă, erbacee. Tulpini de două feluri: fertile și sterile. Cele fertile apar primăvara, de culoare brun-deschisă, fără ramuri, cu frunze concrescute care se termină cu un spic sporifer oval. Tulpinile sterile apar la începutul verii, de culoare verde-deschis, cu coaste evidente, aspre și tari, ramificate verticilat; tulpina în secțiune prezintă o lacună centrală, ramurile sunt pline în interior și cu patru muchii la exterior.

Răspândire. Planta este foarte comună prin fânețele și luncile umede, pe râpe și la marginea apelor, pe terenuri nisipoase și argiloase.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* - tulpinile sterile, recoltate vara, pe timp uscat și însozit. Uscarea lor se face repede în poduri bine aerisite, deoarece produsul înnegrit pierde proprietățile sale terapeutice.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține saponozide triterpenice, flavonozide, săruri de siliciu și potasiu, ulei volatil, acizi organici, substanțe tanante și amare, caroten, vitamina C. Produsul prezintă o acțiune diuretică în gută și reumatism, bolile de rinichi și vezică; prescris ca expectorant în bronșite; în tuberculoza pulmonară, ca remineralizant.

COADA ȘORICELULUI

Denumirea latină:

***Achillea millefolium* L.**

Denumirea rusă: **Тысячелистник
обыкновенный**

Denumirea engleză:

Common yarrow

Familia: ***Asteraceae***

20. COADA ȘORICELULUI

Descriere. Plantă perenă, erbacee cu un rizom lignificat, din care se dezvoltă stoloni subterani. Ea prezintă două feluri de tulpini: cele florifere, care poartă inflorescențele, sunt ramificate, înalte, erecte, cu internodii lungi, pubescente, și cele cu internodii scurte, care poartă numai frunze. Frunze alterne, 2-3-penate, sectate, lanceolate, cu un număr mare de lacinii. Cele bazale sunt mai scurte, iar cele tulpinale mai lungi. Florile albe, uneori cu o nuanță cenușie sau roz, dispuse în corimb.

Răspândire. Planta crește cel mai adesea la marginea drumului, în locuri uscate, acoperite cu iarbă, pe marginea ogoarelor, pășuni, poiene, râpe.

Organul utilizat, recoltare. *Părțile aeriene și florile* se recolectează la începutul înflorii plantelor, în zile senine și calde. Uscarea se face la umbră, în strat subțire sau în uscătorii.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiul activ al plantei este uleiul volatil. Gustul amărui al plantei este dat de lactone. Se mai conțin flavonozide, vitamina K, tanin, glucide, substanțe anorganice. Sub formă de infuzie, decoct și specii amare, gastrice se întrebuințează ca stomahic, astringent și aromatic amar. Se mai utilizează în tratamentul hemoroizilor și arsurilor. Datorită achilinei are acțiune coleretică, măbind cantitatea bilei.

CORN

Denumirea latină: ***Cornus mas L.***

Denumirea rusă:

Кизил обыкновенный

Denumirea engleză:

Cornelian cherry

Familia: ***Cornaceae***

Descriere. Arbust sau arbore mic cu lemnul tare și scoarța de culoare galbenă-cenușie cu crăpături. Ramurile tinere verzi, cu coaste proeminente, acoperite cu peri scurți; mai târziu glabre, de la cenușiu-galben până la roșii-brune. Frunze ovate până la lanceolate cu vârful ascuțit și pețoli pubescenti. Flori galbene grupate în cime umbeliforme, care se deschid înaintea frunzelor.

Răspândire. Crește spontan prin tufișuri, margini de pădure, zăvoaie din zona de deal, des formează desișuri cu alți arbuști. Rezistent la ger, secetă; se cultivă.

Organul utilizat, recoltare. Scoarța se recoltează primăvara devreme în timpul circulației intense a sucului sau toamna târziu la sfârșitul perioade de vegetație, iar fructele – la maturizare deplină. Uneori odată cu fructele se recoltează și frunzele.

Compoziție chimică, întrebuințări. Scoarța, bogată în taninuri se utilizează ca febrifug. Fructele conțin acid ascorbic, tanin, pectine, flavonozide și au acțiune astringentă, antidiareică și antidizenterică. În medicina populară cornul se folosește în dereglări ale funcțiilor tractului gastro-intestinal. Decoctul din frunze se utilizează în tratamentul viermilor intestinali.

COȘACI

Denumirea latină:

***Astragalus dasyanthus* Pall.**

Denumirea rusă:

Астрагал

шерстистоцветковый

Denumirea engleză: ***Milk vetch***

Familia: ***Fabaceae***

Descriere. Plantă perenă, erbacee cu un rizom gros, cilindric. Tulpini erecte, roșiatice, pubescente. Frunze alterne, compuse, imparipenat-partite, cu 12-14 perechi de foliole alungit-ovale și bractee alungit-lanceolate. Florile galbene, pufoase, grupate în capitule sferice.

Răspândire. Planta se întâlnește rar, desișuri nu formează. Crește în poiene, printre arbuști de stepă, în văile râurilor și pantele dealurilor. Nu este pretențioasă față de sol și umiditate.

Organul utilizat, recoltare. *Părțile aeriene* se recolectează în faza de butonizare sau la începutul înflorii plantelor, până la ivirea pe frunze a petelor ruginii. Se taie planta la înălțimea 5-7 cm deasupra solului, fără tulpini lignificate. Uscarea se face la umbră, în strat subțire sau în uscătorii.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene ale plantei conțin saponozide triterpenice, flavonozide, amidon, mucilag, acizi organici, săruri minerale. Infuzia, obținută din produsul vegetal, dilată vasele sanguine, are acțiune hipotensivă, sedativă și diuretică; se utilizează la hipertonie, stenocardie, insuficiențe cardio-vasculare, nefrite acute și cronice.

CREȚUȘCĂ

Denumirea latină:

***Filipendula ulmaria* L**

Denumirea rusă:

Лабазник вязолистный

Denumirea engleză:

Meadow sweet

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, rizom orizontal, noduros din care pornesc rădăcini adventive, filiforme. Tulpină erectă, glabră, unghiulară, roșcată, de obicei simplă. Frunze penate, cu 3-5 foliole perechi din care cea terminală este mai mare și prevăzută cu 3-5 lobi palmați, fața superioară glabră, cea inferioară alb-păroasă, pe margine serate; stipele mari, închis serate. Flori albe-crem dispuse în cime multiflore.

Răspândire. Planta crește prin zăvoaie, pajiști umede, marginea râurilor, șanțuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de crețușcă, recoltate în timpul înfloririi. Se usucă în strat subțire, artificial la temperaturi până la 35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin aldehydă salicilică, vanilină, ceruri, taninuri, substanțe minerale, flavonoide, avicularină, spireozid, gaulterozidă etc. Datorită gaulterozidei și spireozidei, al căror agliconi sunt derivați ai acidului salicilic, produsul are acțiune antireumatică, iar flavonoidele sunt răspunzătoare de acțiunea lui diuretică. Sub formă de infuzie și în special asociat cu coaja de salcie se întrebuințează ca adjuvant în tratamentul reumatismului articular acut și ca diuretic și diaforetic.

CRUȘIN

Denumirea latină:

Frangula alnus Mill.

Denumirea rusă:

Крушина ольховидная

Denumirea engleză:

Alder buckthorn

Familia: ***Rhamnaceae***

Descriere. Arbust cu ramuri alterne lipsite de spini. Scoarța este netedă, de culoare brun-cenușie la exterior și galbenă la interior, lucitoare. Frunze alterne, de formă ovală, ascuțite la vârf, cu marginea întreagă, netede și lucitoare. Flori mici, de culoare alb-verzuie, strânse în grupuri la subsuoara frunzelor. Fructe globuloase, la început verzi, apoi de culoare roșie, iar la maturitate devin negre-violacee cu 2-3 semințe.

Răspândire. Planta crește în păduri de luncă, zăvoaie, pe malul apelor, mlaștini, comun la câmpie și dealuri.

Organul utilizat, recoltare. Scoarța se recoltează în momentul când începe dezvoltarea frunzelor. Nu se vor recolta cojile de pe ramurile de un an, care se recunosc prin lipsa lenticelilor și cele bătrâne cu crăpături adânci, deoarece sunt sărace în principii active. Sunt uscate pe cale naturală, la soare sau în uscătorii termice la 40°C

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile active sunt reprezentate de derivații antracenici. Au mai fost identificate saponozide, acidul ascorbic, mucilagii, substanțe amare. Scoarța de crușin se administrează ca laxativ sau purgativ, în funcție de doză, precum și împotriva hemoroizilor, în compoziția speciilor depurative.

CUCURBEȚICĂ

Denumirea latină:

***Aristolochia clematidis* L.**

Denumirea rusă:

Кирказон ломоносовидный

Denumirea engleză: ***Birthwort***

Familia: ***Aristolochiaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rizom scurt, ramificat, galben-brun, de la care pleacă rădăcini adventive. Tulpină simplă, erectă cu noduri. Frunze alterne, cordiforme sau ovat-triunghiulare, lung-pețiolate, cu vârf obtuz și aspect pielos. Flori tubuloase, ventriculate la bază, de culoare verde pal cu tentă gălbuie, așezate câte 3-5 la subsuoara frunzelor. Fructul globulos, galben-verzui cu semințe castanii-brune.

Răspândire. Planta crește prin semănături, vii, crânguri, tufărișuri, marginea pădurilor și drumurilor, pe malurile râurilor, poiene.

Organul utilizat, recoltare. Rizomii și rădăcinile se colectează toamna, la sfârșitul perioadei de vegetație, *părțile aeriene* – în timpul înfloririi și pentru *semințe* se culeg fructele în iulie-august, se usucă și se freacă pentru eliberarea lor.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține acizi aristolochici, alcaloizi, alantoină, tanin, flavonozide, substanțe amare, rezine. Acizii aristolochici dezvoltă o acțiune imunostimulatoare, favorabilă în tratamentul unor infecții cronicizate (fistule anale și dentare, plăgi greu vindecabile); la supradozare sunt toxici și iritanți. Planta se mai utilizează în anorexie, nevroze, dureri premenstruale și ca antiinflamator; posedă acțiune purgativă drastică.

DENTIȚĂ

Denumirea latină:

***Bidens tripartita* L.**

Denumirea rusă:

Черёда трехраздельная

Denumirea engleză:

Three-lobed beggarticks

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă ierbacee, anuală cu rădăcină rămuroasă, deasă, uneori fusiformă. Tulpină erectă, glabră, ramificată, înaltă până la 100 cm. Frunze opuse, glabre, 3-5 lobate, incisurate, pețiol de obicei aripat. Calatidii solitare așezate în vârful ramurilor, cu foliole involucale foliacee, cele interne alungit-ovate, gălbui-brunii. Nu are flori marginale ligulate. Fructe – achene turtite, slab-păroase sau glabre, fin-spinoase pe colțuri, prevăzute cu 2-4 sete spinoase.

Răspândire. Crește prin mlaștini cu și fără turbă, șanțuri umede, în zona de margine a lacurilor, râurilor, pe lângă izvoare, fântâni, locuri ruderales umede.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de dentiță, recoltate până și în timpul înfloririi. Se rup frunzele și părțile superioare tinere.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin o cantitate însemnată de caroten, acid ascorbic, substanțe tanante, flavonozide, substanțe minerale, mucilagii, ulei volatil. Infuzia din plantă are proprietăți diuretice, sudorifice, ușor laxative, sedative, efecte stimulatorii asupra circulației arteriale și amplitudinii contracțiilor cardiace. La copii se fac băi cu decoctul plantei pentru întărirea organismului, vindecarea de urticarii și scrofuloză.

DRĂCILĂ

Denumirea latină:

***Berberis vulgaris* L.**

Denumirea rusă:

Барбарис обыкновенный

Denumirea engleză:

Common barberry

Familia: ***Berberidaceae***

Descriere. Arbust ramificat cu rizom orizontal, cu lemnul galben-aprins. Lăstari numeroși, dreupți, ramificați. Tulpinile bătrâne de culoare cenușie cu scoarță crăpată, cele tinere-brăzdate, brune-gălbui sau cenușii-gălbui. Ramurile au ghimpi tripartiți în subsuoara cărora se află lăstari scurți cu fascicule de frunze. Frunze invers-ovate, pe margine cu zimți ascuțiți, florile în raceme. Fructe - bace roșii.

Răspândire. Crește spontan prin tufărișuri, la marginea ogoarelor, în locuri însorite sau umbrite. Se cultivă ca arbust ornamental și medicinal.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele* se recoltează în timpul butonizării. De pe tulpini și ramuri *scoarța* se obține primăvara, sub formă de jgheaburi sau tuburi înguste, de pe rădăcini – toamna. *Fructele* se culeg la maturitatea deplină, iar *rădăcinile* se recoltează toamna târziu.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele, scoarța și rădăcinile conțin alcaloizi din șirul izochinolinei. Fructele conțin glucide, în special glucoza și fructoza, acid ascorbic, pectine, acid malic, gume. Datorită berberinei produsul vegetal posedă acțiune colagogă, hemostatică, tonic stomahică, febrifugă, diuretică. Pentru aceste proprietăți este utilizată în tratamentul icterului, a metroragiilor, în afecțiuni hepatobiliare.

FECIORICĂ

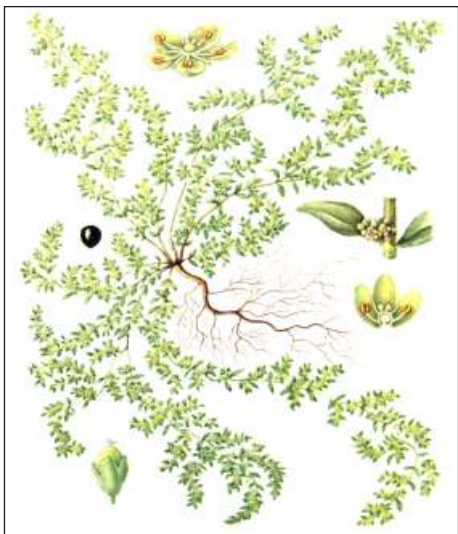
Denumirea latină:

***Herniaria glabra* L.**

Denumirea rusă: **Грыжник голый**

Denumirea engleză: **Rupturewort**

Familia: ***Caryophyllaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală, bienală, rar perenă. Tulpini târâtoare, lungi până la 30 cm, ramificate, glabre sau foarte scurt păroase, formând tufe dese circulare. Frunzele sunt dispuse opus, mici, eliptice sau lanceolate. Florile mici, grupate în glomerule la subsuoara frunzelor, de culoare verzuie și alcătuite din 5 sepale libere, glabre, fără pețiol și cu androceul format din 5 stamine libere. Fructul monosperm, aspru, mai lung decât caliciu, semințe lentiforme, negre, lucioase.

Răspândire. Planta crește prin locurile nisipoase și pietroase, surpături.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de feciorică, recoltate în timpul înfloririi. Se usucă la umbră, în strat subțire, de preferat în poduri acoperite cu tablă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene de feciorică conțin saponozide, deasemenea derivați cumarinici, flavonozide, ulei volatil. Complexul saponinic acționează în sensul creșterii diurezei și al activării metabolismului. Infuzia se folosește pentru tratarea de afecțiuni renale (litiază renală), afecțiuni ale vezicii urinare (litiază vezicală), cistită cronică, afecțiuni ale prostatei, în albuminurie.

FERIGĂ

Denumirea latină:

***Dryopteris filix-mas* L.**

Denumirea rusă:

Мужской папоротник

Denumirea engleză: ***Male ferns***

Familia: ***Aspleniaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, vivace cu un rizom gros, târâtor. În secțiune, rizomul și resturile de pețiol sunt de culoare verde. Frunzele sunt alungite având de o parte și alta a nervurei principale numeroase foliole, de culoare verde-închis, care la rândul lor sunt divizate în aripioare (segmente) mai mici. Pe spatele acestor aripioare, de-a lungul nervurei, se observă grămăjoare de sporangi (sori) conținând spori, cu ajutorul cărora feriga se înmulțește.

Răspândire. Planta crește în păduri de foioase, tufărișuri, locuri umbrite, buruienișuri de depresiune, sporadică în molidișuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *rizomii*, care se recoltează toamna împreună cu resturile de pețioali rămași din anii trecuți. Rizomul se poate recolta și primăvara în momentul când frunzele sunt încă în faza de cârje.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile active din rizomii de ferigă sunt derivați ai floroglucinolului în diferite stadii de condensare, denumite global filicină. Deoarece, substanțele active din rizomul de ferigă paralizează musculatura netedă a celor mai multe specii de tenie, constituie unul din cele mai bune tenifuge, naturale, indigene.

FRAG DE PĂDURE

Denumirea latină: *Fragaria vesca* L.

Denumirea rusă:

Земляника лесная

Denumirea engleză:

Wild strawberry

Familia: **Rosaceae**

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rizom cilindric, orizontal. Stolonii supraterești târâtori, înrădăcinează la noduri. Frunze trifoliolate, lung-pedunculate, cu foliole ovate, pe margine dințate, fața inferioară scurt-păroasă. Stipele lanceolate, lung-acuminate, pe fața brun-roșcate, pe dos alipit-păroase. Flori albe, tipul 5, dispuse în cime, cu pediceli păroși. Fruct, achenă înfiptă în receptacul, care devine zemos, aromat.

Răspândire. Planta este întâlnită în pajiști, fânețe, păduri rărite, tufărișuri etc.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *frunzele* de frag, recoltate fără pețiolul principal și fără tulpinile târâtoare. Uscarea se face la umbră, în strat subțire, în uscătorii artificiale la temperatura de 40-50°C. *Fructele* se folosesc proaspete.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține vitaminele A, B₁, B₂, C, acizi organici, zaharuri, urme de ulei volatil, flavonozide, săruri minerale, substanțe tanante. Infuzia se întrebuințează în tratamentul diareei, cistitei, pentru stimularea diurezei cu eliminarea de acid uric și a toxinelor, deasemenea la diabet zaharat și anemii. Fructele ca tonic, depurativ, hipotensor, reglor hepatic.

GĂLBENELE

Denumirea latină:

***Calendula officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Ноготки лекарственные

Denumirea engleză: ***Marigold***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă anuală sau bianuală, cu tulpina erectă, ramificată. Frunze alterne, sesile, întregi, pubescente sau glabre; cele inferioare oblanceolate, rotunjite la vârf; frunzele mijlocii și superioare sunt lanceolate. Inflorescențele sunt antodii terminale, formate din flori ligulate periferice, de culoare portocalie, și din flori centrale sterile, tubuloase, galbene-portocalii.

Răspândire. Planta este răspândită aproape în toată Europa ca plantă ornamentală, prin mai toate grădinile.

Organul utilizat, recoltare. Florile se recoltează la deschiderea primelor 2-3 rânduri de flori ligulate; se rup cu mâna, fără codițe. Se usucă în straturi subțiri, afânate.

Compoziție chimică, întrebuințări. În panerașele florale se conțin carotenoide. Mirosul florilor este determinat de prezența urmelor de ulei volatil. Se mai conține acidul ascorbic, rezine, substanțe amare, flavonozide, tanin, acizi organici. Planta posedă acțiune emenagogă, coleretică, antispastică, cicatrizantă, antiinflamatoare, fiind utilizată în tratamentul dismenoreelor și al tulburărilor menstruale, deasemenea dă bune rezultate în tratamentul plăgilor, rănilor, înțepăturilor de insecte, degerăturilor, arsurilor.

HAMEI

Denumirea latină:

Humulus lupulus L.

Denumirea rusă:

Хмель обыкновенный

Denumirea engleză: **Common hop**

Familia: **Cannabaceae**

Descriere. Plantă erbacee, vivace, cu rizomi târâtori lungi. Tulpina volubilă, poartă frunze opuse, cu 3-5 lobi dințați, cordate la bază, cu bractee. Florile masculine dispuse în ciorchine ramificate, iar cele femele grupate câte două la baza unei bractei alcătuind o inflorescență aproape globuloasă. Fructificațiile sunt conuri false, formate din bractee galben-verzui, reunite în jurul unui ax central, alcătuind un con globulos, denumit strobil, fiecare bractee având la baza sa câte o achenă; bracteea și achenă sunt acoperite cu numeroase glande rezinoase de culoare galben-aurie.

Răspândire. Planta crește spontan prin lunci, crânguri, păduri, malurile râurilor.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc numai *conurile femele*, recoltate când au culoare galben-verzuie. Se usucă la umbră sau în încăperi bine aerisite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiul activ este o oleo-rezină localizată în perii glandulari, formată dintr-un ulei volatil și rezină. Compușii fenolici sunt prezenți prin flavonoide, cumarine, acizi fenolici. Produsul vegetal este bogat în vitamine din grupul B, acid ascorbic, tocoferoli. Planta prezintă proprietăți sedative blânde, antispastice, tonic amare; intră în compoziția speciilor calmante și sedative.

HOLERĂ (GHIMPE, SCAI)

Denumirea latină:

***Xanthium spinosum* L.**

Denumirea rusă:

Дурнишник колючий

Denumirea engleză:

Spiny cocklebur

Familia: ***Asteraceae***

33. HOLERĂ (ghimpe, scai)

Descriere. Plantă erbacee, anuală cu rădăcină fusiformă. Tulpina ramificată, pubescentă, cu spini trifurcați la baza fiecărei frunze. Frunze opuse, lung obovate, obovate sau ascutit romboidale, uneori trilobate, pețiolate. Culoarea frunzelor pe fata superioara este verde dar in dreptul nervurilor principale, datorita pubescentei verde albicioasa, pe fata inferioara – sur-alb-păroasă. Flori mici verzui grupate în calatidii globuloase.

Răspândire. Planta crește spontan prin locuri necultivate, pe lângă drumuri, garduri, în jurul clădirilor părăsite.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene*, recoltate în timpul verii. Se usucă în strat subțire în locuri bine aeresite.

Compoziția chimică, întrebuințări. Conține acizi polifenolcarboxilici (cafeic și clorogenic), taninuri catehice, b-sitosterol, saponine triterpenice, urme de ulei volatil. Specia este utilizată în afecțiuni ale căilor urinare și prostatite, ca antitumoral; sialagog și diuretic, în febra intermitenta și împotriva turbării. Cercetările farmacodina-mice au demonstrat că posedă acțiune anticongestivă, epitelizant-cicatrizantă și dezinfectantă.

HREAN

Denumirea latină: *Armoracia rusticana Gaerth*

Denumirea rusă:

Хрен обыкновенный

Denumirea engleză: *Horse radish*

Familia: *Brassicaceae*

Descriere. Plantă ruderală, erbacee, vivace prin rădăcină pivotantă, groasă. Tulpina dreaptă, ramificată în partea superioară, cu frunze mari alungit-ovate, cordate, pețiolate (cele bazale) sau sesile (tulpinale). Flori mici, albe, numeroase, grupate în racem. Fructul – siliculă globuloasă.

Răspândire. Planta crește în locuri umede, prin văi, pe lângă garduri și case de locuit; deasemenea se cultivă.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile plantelor de 1-2 ani se recoltează toamna târziu, după uscarea frunzelor, sau primăvara devreme; cele groase înainte de uscare se despică longitudinal. Uscarea se face la umbră, în strat subțire sau în uscătorii.

Compoziție chimică, întrebuințări. Rădăcinile conțin tioglicozide (sinigrozida), ulei volatil, alături de glucide, aminoacizi, vitamine B,C, săruri minerale, enzime. Hreanul modifică secrețiile bronhice, stimulează diureza și exercită, în plus o acțiune balsamică și antiseptică. În doze mici este eupeptic, diuretic și stimulent general. În doze crescute devine iritant și provoacă gastrite, enterite, nefrite, cistite. Nu se recomandă suferinzilor de hemoroizi, dereglări de ritm cardiac, stări congestive.

IARBĂ MARE

Denumirea latină: *Inula helenium* L.

Denumirea rusă:

Девясил высокий

Denumirea engleză: *Elecampane*

Familia: *Asteraceae*

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu o tulpină dreaptă, puternică, păroasă și ramificată în partea superioară. În pământ are un rizom scurt, cilindric, cărnos. La baza plantei se află frunze mari alungit-ovale, cu marginea dințată, lung pețiolate. Frunzele superioare sunt alterne, sesile, ovale și înconjoară tulpina. Florile formează capitule mari, galbene, având florile ligulate și tubuloase.

Răspândire. Planta crește prin fânețe umede, pe lângă pâraie, în lunci, livezi, în regiunea pădurilor de deal.

Organul utilizat, recoltare. Toamna se recoltează *rizomii cu rădăcinile* de la plante viguroase, de cel puțin 2-3 ani. Se scot din pământ cu ajutorul cazmalei, se îndepărtează părțile aeriene, se spală într-un curent de apă, apoi se înlătură rădăcinile cioturoase, subțiri, lemnoase și seci.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile subterane ale plantei conțin ulei volatil, inulină, saponozide și terpene. Decoctul este un calmant al tusei și modificador al secrețiilor bronhice. Acționează atât ca expectorant, cât și ca spasmolitic, dar mai posedă și o acțiune general-tonică. Se prescrie în tratamentul bronșitelor cronice, catar bronhic, în tusea cronică a bătrânilor, bronșită emfizemică.

IARBĂ ROȘIE

Denumirea latină:

***Polygonum persicaria* L.**

Denumirea rusă:

Горец почечуйный

Denumirea engleză: ***Ladysthumb***

Familia: ***Polygonaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală. Tulpină erectă, glabră, ramificată, cu noduri bazale pronunțate și ochree tubuloasă prevăzută cu peri. Frunzele alterne, lanceolate sau oblong-lanceolate, lung-acuminate, glabre, des cu pete brune-roșietice, scurt pețiolate sau sesile. Tecile dens îmbracă tulpina, cu perișori alipiți de suprafață. Flori albe sau roșietice, neglanduloase, grupate în spice axilare și spice terminale.

Răspândire. Planta crește prin locuri mlăștinoase, pe marginea râurilor, pâraielor, lacurilor, din zona dealurilor până în cea subalpină.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de iarbă roșie, recoltate în faza înfloririi. Se taie părțile plantei înflorite cu lungimea până la 40 cm, înlăturând tulpinile lignificate de la bază. Se usucă la umbră în strat subțire în încăperi bine aerisite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin flavonoidele: hiperozida, avicularina, cvercitrina, izocvercitrina, rutinozida, kempferolul; vitaminele C și K, substanțe tanante și pectinice, poliholozide, acizi organici, ulei volatil. Infuzia din părți aeriene de iarbă roșie se folosește ca remediu hemostatic la hemoragii uterine și hemoroidale și ca purgativ la constipații atonice și spastice.

IEDERĂ

Denumirea latină: *Hedera helix L.*

Denumirea rusă:

Плющ обыкновенный

Denumirea engleză: *Ivy*

Familia: ***Araliaceae***

Descriere. Liană cu tulpini lignificate, viguroase, care se fixează de arbori sau de pereții caselor cu ajutorul unor crampoane (rădăcini), dezvoltate la nivelul nodurilor de pe tulpini. Frunze alterne, cu 3-5 lobi triunghiulari, lipicioase și persistente. Flori galbene-verzui mici în formă de umbele sferice grupate în raceme. Fructul este o bacă globuloasă neagră cu 4-5 semințe, toxic.

Răspândire. Planta crește pe soluri bogate în humus prin păduri umbroase și umede, deasemenea pe stânci și ziduri, în zăvoaie. Se cultivă în parcuri, grădini ca plantă decorativă.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *frunzele*, recoltate în faza înfloririi. Se usucă la umbră în strat subțire în încăperi bine aerisite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele conțin saponozide triterpenice, deasemenea vitamine din grupul B, săruri minerale, iod legat, flavonozide, acizi polifenolici, steroli, caroten, fitoncide. Se utilizează în bronșite acute și cronice, astm bronhic, tuse convulsivă, migrene, dureri de ficat și stomac; ulceratii, micoze și alte afecțiuni dermice. Frunzele proaspete se aplică pe arsuri și răni puroioase.

IENUPĂR

Denumirea latină:

***Juniperus communis* L.**

Denumirea rusă:

Можжевельник обыкновенный

Denumirea engleză:

Common juniper

Familia: ***Cupressaceae***

Descriere. Arbust cu frunze în formă de ace, ascuțite la vârf, așezate în verticil câte 3 la un loc. Florile femele au aspectul unor muguri, de culoare verde și sunt formate din 3 solzi superiori. După fecundare, solzii superiori devin cărnoși formând fructul, globulos, sferic. Florile masculine au forma unor conuri. Galbule (semințe + înveliș cărnos) sferice, la început verzui, apoi negre-albăstrui.

Răspândire. Arbustul crește în pâlcuri sau formând tufărișuri, în rariști și margini de păduri, poiene, pășuni. Preferă locuri luminoase, aerisite, cu umiditate atmosferică ridicată.

Organul utilizat, recoltare. *Fructele* se recoltează când sunt de culoare neagră-albăstruie. Se recoltează prin scuturarea ramurilor deasupra unei prelate așezate sub arbust. Ramurile se scutură ușor pentru ca pe lângă fructele coapte să nu se scuture și cele neajunse la maturitate, încă verzi și care formează producția anului următor.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele de ienupăr conțin ulei volatil. Însoțit de rășini, zahăr invertit, pectine, acizi organici, principiu amar iuniperina. Se întrebuințează ca diuretic, stomahic, antireumatic și sudorific. Administrat un timp mai îndelungat provoacă iritații renale, care conduc, în primă fază, la albuminurie.

IPCĂRIGE

Denumirea latină:

***Gypsophila paniculata* L.**

Denumirea rusă: **Гипсолюбка**

(качим) метельчатая

Denumirea engleză: ***Baby's breath***

Familia: ***Caryophyllaceae***

Descriere. Plantă perenă cu rizom gros de 2-8 cm, care se continuă cu rădăcini lungi de 1,5-2 cm. Tulpini mult ramificate la bază formând tufe dese, aproape sferice. Frunzele sunt dispuse opus, lanceolate, întregi, ascuțite, cu 3 nervuri și suprafață ceroasă. Florile numeroase, foarte mici, albe sau slab roz, dispuse în panicul. Fructul monosperm, aspru, mai lung decât caliciu, semințe lentiforme, negre, lucioase.

Răspândire. Planta nu suportă terenuri grele, crește prin locurile nisipoase, de-a lungul pâraielor și râurilor, pe lângă garduri și drumuri, în lizierele pădurilor de pin. Se cultivă ca decorativă în florării.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile se recoltează toamna, la sfârșitul perioadei de vegetație, de la exemplarele de 3-4 ani, când conținutul de substanțe active este mai bogat. Se rețin numai rădăcinile, lăstarii subterani replasându-se. Se usucă la soare sau în uscătorii termice.

Compoziție chimică, întrebuințări. Constituentul principal este gipsozida A (gipsozida saponina), deasemenea zaharuri, cantități mici de ulei volatil, săruri minerale. Rădăcinile sunt utilizate pentru proprietățile lor expectorante (în bronșite), diuretice și depurative; deasemenea pentru combaterea viermilor intestinali și ca cicatrizant pentru răni.

IZMĂ BUNĂ (mentă)

Denumirea latină:

***Mentha piperita* L.**

Denumirea rusă: **Мята перечная**

Denumirea engleză: **Peppermint**

Familia: **Lamiaceae**

40. IZMĂ BUNĂ (mentă)

Descriere. Plantă erbacee cu rădăcini adventive fibroase. Tulpina patrunghiulară, compusă din noduri și internoduri, mai mult sau mai puțin erectă, puternic ramificată. Frunze opuse, ovat-lanceolate până la lanceolate, cu marginea limbului serată, pe partea superioară netedă, iar pe cea inferioară au nervuri proeminente; colorate în verde închis cu glande oleifere. Inflorescența este de forma unui spic, conic alungit.

Răspândire. Plantă care preferă solurile fertile de luncă, luto-nisipoase, cu apă freatică la mică adâncime, heliofilă.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele* se recoltează când acestea ajung la lungimea de 6 cm. *Părțile aeriene* se recoltează pentru uscare când plantele sunt înflorite în proporție de 15-20%, iar pentru extragerea uleiului volatil, când plantele sunt înflorite peste 25%.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele de mentă conțin ulei volatil (principiu activ), lipide, sitosterol, acizii ursolic și oleanolic, taninuri, flavonozide, caroten. Ele se prescriu ca spasmolitic, colagog și antiemetic; intră în componența speciilor cu acțiune carminativă, gastrică, colagogă și calmantă. Tinctura se folosește ca analgezic.

LEURDĂ

Denumirea latină:

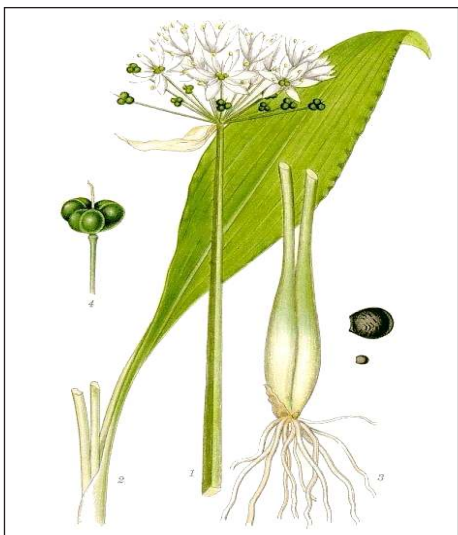
***Allium ursinum* L.**

Denumirea rusă:

Лук медвежий (черемша)

Denumirea engleză: **Wild garlic**

Familia: ***Liliaceae***

Descriere. Plantă perenă cu rădăcini fibroase pornite dintr-un bulb ovoidal. Tulpina floriferă erectă cu trei muchii. Frunze (2) ovat-lanceolate sau eliptictic-lanceolate cu două nervuri paralele, la bază treptat îngustate într-un pețiol lung; verzi-închise pe partea superioară și mai deschise pe cea inferioară. Flori albe, grupate în inflorescențe umbeliforme.

Răspândire. Crește pe soluri bogate în humus, umede, prin păduri umbroase de fag, tei, stejar.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea *frunzelor* se efectuează în timpul înfloririi, pe timp uscat, după ce se ridică roua. *Bulbii* se sapă primăvara devreme sau toamna târziu. Planta are miros de usturoi.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține un principiu activ la nivelul musculaturii uterine, dar încă neidentificat structural. Se conține ulei volatil, fitoncide, vitamina C, săruri minerale. Produsul vegetal se folosește pentru mărirea tensiunii arteriale, eliminarea toxinelor din organism (combate intoxicația cu nicotină), activează peristaltismul intestinal, este vermifug, febrifug.

LEVĂNȚICĂ

Denumirea latină:

***Lavandula angustifolia* Mill.**

Denumirea rusă:

Лаванда узколистная

Denumirea engleză: ***Lavender***

Familia: ***Lamiaceae***

Descriere. Plantă perenă cu rădăcină lignificată. Tulpina, ramificată puternic de la bază, formează o tufă aproape globuloasă, semisferică; cea bătrână este brună, cu scoarța exfoliată, iar ramificațiile tinere sunt patrunghiulare, pubescente. Frunze opuse, liniar-lanceolate, acute; cele inferioare cenușii, pe ambele fețe păroase, cu peri ramificați, stelați, cele superioare cenușii-verzi, mai puțin păroase. Florile sunt grupate într-o inflorescență spiciformă.

Răspândire. Planta crește pe soluri afânate, permeabile, relativ uscate.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea *inflorescențelor* cu rămășiți scurte de tulpini se face în prima jumătate a zilei, când conțin maximum de ulei volatil și se transportă imediat la locul de extragere a uleiului sau uneori la cel de uscare.

Compoziție chimică, întrebuințări. Florile proaspete de levănțică conțin ulei volatil, deasemenea tanin, cumarine, acid ursolic, un principiu amar, rezine, substanțe pectice. Florile, ca atare, se folosesc ca stimulent aromatic, ca vermifug în medicina tradițională, ca insecticid. Uleiul de levănțică, ca și cel de melisă, conduce la o normalizare a funcției cardiace; se folosește pentru corectarea mirosului unguentelor și cremelor medicinale.

LUMÂNĂRICĂ

Denumirea latină:

***Verbascum thapsiforme* Schrad.**

Denumirea rusă:

Коровяк скиперовидный

Denumirea engleză: ***Mullein***

Familia: ***Scrophulariaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, bianuală, cu tulpina dreaptă, cilindrică, ramificată și acoperită cu frunze care îmbracă tulpina. Întreaga plantă este acoperită cu peri deși și stelați, ceea ce îi dă un aspect catifelat. Florile sunt așezate în formă de spic la vârful tulpinii sau al ramurilor.

Răspândire. Crește prin locuri însorite, pe terenuri nisipoase și pietroase, de-a lungul gardurilor. La noi se întâlnește peste tot.

Organul utilizat, recoltare. Începând din luna iunie se culeg florile fără sepale (corola cu staminele). Deoarece planta înflorește treptat începând de la bază spre vârf, culegerea florilor se poate continua până în luna septembrie. Cercetările au arătat că principiul lor activ (saponozidele) se află numai în florile complet deschise. Uscarea trebuie să se efectueze repede, la temperatura de $m a x i m u m \ 45^{\circ} C$, pentru preîntâmpinarea brunificării.

Întrebuințări. Proprietățile expectorante și emoliente (datorită mucilagiului) fac ca florile de lumânărică să fie incluse în speciile pectorale, sau se folosesc ca diaforetice și antiastmatice. Datorită saponozidelor, flavonozidelor, iridoidelor, sterolilor mai au acțiune antiinflamatorie, diuretică, antivirală, antihistaminică, antispastică, antimicrobiană.

MĂCEȘ

Denumirea latină: *Rosa canina* L.

Denumirea rusă:

Шиповник собачий

Denumirea engleză: *Rose-hip*

Familia: *Rosaceae*

Descriere. Arbust cu ghimpi; frunze compuse, formate din mai multe foliole ovale, dințate pe margini, cu 2 stipele la baza. Flori de culoare roz, uneori albe, cu 5 sepale, 5 petale, numeroase stamine dispuse pe un receptacul, care la maturitate devine cărnos, de culoare roșie. În acest receptacul se află numeroase achene, în realitate adevăratele fructe, cărora în mod obișnuit se spune semințe.

Răspândire. Crește prin tufișuri, pe dealuri, la marginea drumurilor și a pădurilor.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea *fructelor* începe în momentul când ele trec de la culoarea cărămizie spre roșu-portocaliu. Mai târziu, măceșele intră în perioada de supracoacere și le fac inutilizabile pentru scopuri medicinale. Fructele recoltate nu se vor lăsa la soare, deoarece se încing ușor, scade conținutul în vitamina C. După eliminarea corpurilor străine și a impurităților, fructele se transportă la locul de uscare.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele de măcieș conțin vitaminele C, B₂, K, PP, provitamina A, zaharuri, acid malic și citric, pectine, taninuri, uleiuri volatile, dextrină, săruri de K, Ca, Fe, Mg. Siropul, extractul, infuzia se utilizează ca vitamin-izant, astringent și antidiareic, iar uleiul – la arsuri, dermatite, decubitus.

MĂLIN

Denumirea latină:

***Padus avium* Mill.**

Denumirea rusă:

Черемуха обыкновенная

Denumirea engleză: ***Bird Cherry***

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Arbust sau arbore cu coroană deasă. Rădăcina rămuroasă. Tulpină dreaptă. Scoarța netedă, cenușie-negricioasă. Frunze eliptice, obovate sau oblong-ovate, brusc-acuminate, la bază rotunjite, groase, ușor zbârcite, pe margine acut-serate, pe fața inferioară cu smocuri de peri la subsuoara nervurilor. Flori albe, mirositoare, grupate în raceme. Fructe, drupe sferice mici, negre, strălucitoare cu semința rotund-ovată și miezul dulce-astringent.

Răspândire. Planta crește prin păduri de luncă, tufărișuri, zăvoaie, vegetând sporadic în regiunea de deal și munte, rar la câmpie.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* de mălin, recoltate la maturizare deplină. Se rup raceme întregi, iar după uscare la soare sau în uscătorii termice (40-60°C) pedunculii se înlătură.

Compoziție chimică, întrebuințări. În fructe se conțin substanțe tanante condensate, ulei volatil și gras, acizi organici, flavonozide; în semințe a fost identificată heterozida amigdalina și ulei gras. Decoctul, sucul și geleul din fructe de mălin, datorită acțiunii astringente, se întrebuințează, ca remediu antidiareic, se socoate, că chiar un strugure de mălin mâncat poate opri diareia.

MĂRAR

Denumirea latină:

***Anethum graveolens* L.**

Denumirea rusă:

Укроп огородный

Denumirea engleză: ***Common dill***

Familia: ***Apiaceae***

Descriere. Plantă erbacee anuală. Rădăcina pivotantă, slab - ramificată. Tulpină cilindrică, fistuloasă, striată, verde, înaltă până la 160 cm, glabră. Frunze tripenat-sectate, cu foliole filiforme, pețiolate. Flori mici, gălbui-verzui, grupate într-o umbelă compusă. Caliciu lipsă sau neînsemnat. Fructe, diachene oval-eliptice, cafenii.

Răspândire. În sudul Europei mărarul crește sălbatic, printre cereale. Astăzi cunoscut pe tot globul.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* de mărar, recoltate la maturizarea a 50-60% din umbele.

Compoziție chimică, întrebuințări. În fructe au fost identificate cumarinele bergaptena, scopoletina, umbeliferona; ulei volatil format din limonen și carvonă. Conțin, de asemenea, și ulei gras, vitaminele C, PP, carotenoide. Posedă proprietăți stomahice, carminative, antispastice și diuretice. Se utilizează sub formă de apă aromatică, ca infuzie sau chiar uleiul volatil picurat pe o bucată de zahăr. Ca antihemoroidal se administrează sub formă de clisme cu infuzie. Preparatul Anetinum, care conține totalul tuturor compușilor fenolici posedă acțiune spasmolitică.

MESTEACĂN

Denumirea latină: *Betula pendula*
Roth. (B.verrucosa Ehrh.)

Denumirea rusă: *Береза*
поникающая (бородавчатая)

Denumirea engleză: *Silver birch*

Familia: *Betulaceae*

Descriere. Arbore cu scoarța albă și netedă în tinerețe, crăpându-se la bătrânețe. Frunze alterne, glabre, în formă de romb sau triunghi, ascuțite la vârf, dințate pe margini. Cele tinere sunt lipicioase datorită unor glande ce secretă o rășină. Florile bărbătești se formează în timpul verii, iernează sub formă de amentii, iar primăvara se deschid. Florile femeiești ies din muguri numai primăvara o dată cu apariția frunzelor.

Răspândire. Crește peste tot, atât în păduri de foioase, cât și de conifere, în poieni, pe pante, drumuri, ca arbore ornamental pe marginea străzilor, în grădini sau parcuri.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele tinere se recoltează începând din luna mai, când sunt lipicioase, și continuă până la sfârșitul lunii iulie. Mugurii se recoltează de pe ramurile tinere prin strujire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele de mesteacăn conțin ulei volatil, taninuri, rezine, vitamina C, heterozide. Mugurii conțin ulei volatil în componența căruia intră betulina, betulol, cariofilen; se mai conțin flavonozide, compuși triterpenici. Infuzia, decoctul din frunze și muguri posedă acțiune diuretică (la edeme de proveniență renală și cardiacă) și colagogă (la colecistite).

MUR

Denumirea latină:

Rubus caesius L.

Denumirea rusă: **Ежевика (ожина)**

Denumirea engleză: **Blackberry**

Familia: **Rosaceae**

Descriere. Arbust cu lăstari târâtori, subțiri, cilindrici, ghimpi scurți. Frunze trifoliolate cu foliole romboidal-ovate și marginea neregulat serată, pe partea superioară dispers-păroase, pe cea inferioară tomentoase. Flori albe, mici, grupate în raceme scurte. Fructe polidrupe cărnoase, globuloase, negre-albăstrui, pline de semințe, cu gust astringent-acrișor.

Răspândire. Crește pe malurile râurilor, în tufișuri, pe râpele pădurilor, preferând luminozitatea directă. În grădini întâlnim de obicei specii hibride, rezultate din încrucișarea cu alte specii.

Organul utilizat, recoltare. Lăstarii tineri, *frunzele* se recoltează înainte și în perioada de înflorire, *fructele* la maturizare, iar *rădăcinile* toamna târziu, sau primăvara devreme.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele, frunzele conțin substanțe tanante, cea ce le conferă proprietăți astringente, antidiareice. Au mai fost identificate zaharuri, pectine, caroten, vitamine C, din grupa B, săruri de potasiu, cupru, mangan. Acești compuși activează procesele de eliminare a toxinelor pe cale gastrointestinală, renală și prin glandele sudoripare. Datorită conținutului în acizi organici fructele sunt folosite ca laxativ ușor în pediatrie.

MUȘEȚEL

Denumirea latină: ***Chamomilla recutita* L. (*Matricaria chamomilla* L.)**

Denumirea rusă:

Ромашка аптечная

Denumirea engleză: ***Chamomile***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă anuală cu rădăcina pivotantă, fusiformă. Frunze sesile, inserate altern, bifidat compuse, bi- sau tripenat sectate. Florile, reprezentate prin inflorescențe, sunt grupate în capitule compuse din flori ligulate, de culoare albă, iar receptaculul - din flori tubulare, de culoare galbenă-aurie. Fructul este o achenă mică, de culoare argintie.

Răspândire. Crește pe ogoare, pe terenuri uscate, locuri virane, în alte culturi, pe lângă drumuri. Preferă locuri însorite, pe soluri diferite, de la cele nisipoase până la cele argiloase.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea *florilor* se face atunci când 50% din florile tubulare sunt deschise, iar florile ligulate au un aspect proaspăt și se află în poziție orizontală. Inflorescențele nu trebuie să aibă codițe mai lungi de 1 cm.

Compoziție chimică, întrebuințări. Florile de mușetel au acțiune antiinflamatoare, cicatrizantă și antialergică datorită azulenelor și bisabololului din uleiul volatil. Proazulenele, care sunt substanțe amare, au acțiune stomahică și carminativă. Acțiunea spasmolitică este atribuită flavonozidelor și cumarinelor alături de care se mai conțin mucilag, colină, acid ascorbic, fitosteroli și acizi grași. Are o largă întrebuințare în dermatologie și cosmetică.

NALBĂ DE PĂDURE

Denumirea latină:

***Malva silvestris* L.**

Denumirea rusă:

Просвирник (мальва) лесной

Denumirea engleză:

Common mallow

Familia: ***Malvaceae***

Descriere. Plantă erbacee, bianuală cu rădăcină pivotantă, cărnoasă. Tulpina erectă sau ascendentă, păroasă, ramificată. Frunze lung-pețiolate, cu limb rotund până la reniform, păros, cu 3-7 lobi semicirculari sau triunghiulari, pe margine neregulat-serați. Flori roșii-violacee dispuse la subsuoara frunzelor.

Răspândire. Crește pe terenuri necultivate, în culturi de cartof, sfeclă, pe lângă garduri, marginea drumurilor, șanțuri, dealuri aride, rar prin tăieturi de pădure și fânețe.

Organul utilizat, recoltare. Se folosesc *frunzele*, recoltate fără pețiol până în perioada înfloririi. Dacă frunzele sunt sănătoase, neatacate de rugină, ele se pot recolta în continuare. *Florile* de nalbă se recoltează de asemeni manual, complete sau fără caliciu, în momentul deplinei maturații.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține mucilagii, acizi organici, taninuri, urme de ulei volatil, vitaminele A și C. Prezența mucilagiilor conferă celor două produse vegetale proprietăți demulcente. Planta se recomandă în afecțiuni ale bronhiilor, în gargarisme, în tratamentul furunculozei, întră deasemenea în compoziția speciilor pectorale.

NALBĂ MARE

Denumirea latină:

Althaea officinalis L.

Denumirea rusă:

Алтей лекарственный

Denumirea engleză: ***Marsh mallow***

Familia: ***Malvaceae***

Descriere. Plantă ierboasă cu rizom scurt și numeroase rădăcini de culoare cenușie deschis la suprafață, albă până la slab gălbui la interior, cu gust dulceag, mucilaginos. Tulpinile acoperite cu frunze de culoare verde-albicioasă așezate altern, având un pețiol lung. Flori de culoare alb-roz, fructul este turtit, compus din numeroase achene.

Răspândire. Crește prin locuri umede, pe malurile râurilor și pe marginea șanțurilor. Apare mai rar prin tufișuri. În prezent se cultivă în multe țări.

Organul utilizat, recoltare. *Părțile aeriene* se recoltează înainte de înflorire, începând de la vârful plantei. În cazul când frunzele sunt sănătoase, neîngălbenite și neatacate de boli, recoltarea poate continua și în timpul înfloririi. *Rădăcinile* se scot din pământ în momentul când planta s-a uscat și înainte ca pământul să înghețe. Spălarea nu este permisă, deoarece apa dizolvă cu ușurință mucilagiile.

Compoziție chimică, întrebuințări. Acțiunea farmacodinamică principală este determinată de mucilag, datorită căruia este utilizată ca emolient. Întră în compoziția speciilor pectorale iar sub formă de gargarisme este utilizată pentru acțiunea antiinflamatoare în tratamentul inflamațiilor gingivale.

NEGRILICĂ

Denumirea latină: *Nigella arvensis* L.

Denumirea rusă:

Чернушка посевная

Denumirea engleză:

Black cumin

Familia: *Ranunculaceae*

Descriere. Plantă ierboasă anuală cu rădăcină pivotantă subțire. Tulpina cilindrică sau muchiată, ramificată, pubescentă. Frunze alterne bipenatpartite cu lacinii liniare. Flori de culoare alb-albăstrui, mari, solitare, în vârful tulpinii sau ramurilor. Fructul este polifoliculă, cu numeroase semințe negre, curbate, trunchiate, având suprafața acoperită cu asperități.

Răspândire. Crește ca buruiană în semănături, pe locuri părăsite. Vegetează bine pe soluri mijlocii, afânate, este rezistentă la temperaturi înalte și insolații puternice.

Organul utilizat, recoltare. *Semințele* se recoltează când polifolicula are culoare neagră. Planta se seceră, leagă în snopi, apoi se treieră.

Compoziție chimică, întrebuințări. Nigelona, componentul carbonilic al uleiului volatil, posedă proprietăți antispastice, fiind activă în bronhospasmul provocat de histamină. Uleiul volatil se manifestă ca diuretic, carminativ, depresiv și analgezic. În medicina populară planta este folosită în indigestii, colici, în boli de piept și contra viermilor intestinali.

OBLIGEANĂ

Denumirea latină:

Acorus calamus L.

Denumirea rusă: ***Аир болотный***

Denumirea engleză: ***Sweet flag***

Familia: ***Araceae***

Descriere. Plantă perenă, erbacee, cu un rizom orizontal, gros, cărnos, cu 1-2 rânduri de rădăcini adventive gălbui. Tulpina aeriană este tetraunghiulară și poartă o singură frunză la subsuoara căreia se dezvoltă o inflorescență. Frunzele pornite din rizom, sunt înguste, cu teacă, roșcate la bază, cu limbul întreg, ascuțit la vârf. Florile sunt grupate într-o inflorescență de tip spadice, cilindrică.

Răspândire. Crește pe lângă iazuri, bălți, mlaștini, atât pe malul apelor curgătoare, cât și al celor stătătoare.

Organul utilizat, recoltare. Rizomii se recoltează toamna, după evacuarea apei și zvântarea terenului, cu ajutorul unor greble sau furci. Rizomii recoltați se spală de mâl, se curăță de părțile aeriene și rădăcină, cele groase se despică. Se așează la zvântat timp de câteva zile la umbră, apoi se usucă.

Compoziția chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține ulei volatil, amidon, tanin, rezine, heterozida amară acorina, acid ascorbic. Datorită principiilor amare și celorlalți compuși ai uleiului volatil, produsul vegetal are acțiune stimulentă asupra secrețiilor gastro-intestinale. Este un bun stomahic, carminativ și prezintă acțiune sedativă. Se folosește ca eupeptic amar în tratamentul anorexiilor și dispepsiilor.

ODOLEAN

Denumirea latină:

***Valeriana officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Валериана лекарственная

Denumirea engleză: ***Valerian***

Familia: ***Valerianaceae***

Descriere. Plantă perenă, erbacee cu rizom vertical, care dezvoltă stoloni și formează rădăcini. În primul an formează numai o rozetă de frunze imparipenat sectate. Tulpini fistuloase, cu suprafața brăzdată. Frunzele tulpinale sunt opuse, marginea întreagă sau seriat dințată. Inflorescența este un racem corimbiform de culoare roșiatică, violacee-roz sau albă.

Răspândire. Crește în locuri umede, de-a lungul apelor, precum și în stațiuni mai înalte, pe locuri stâncoase sau în păduri mai puțin umede.

Organul utilizat, recoltare. Rizomii cu rădăcini se recoltează toamna târziu (cel mai bine în primul an de viață). Se taie partea aeriană de la colet, se curăță de pământ prin scuturare, se spală într-un curent de apă în timp cât mai scurt pentru a nu-și pierde calitățile și se lasă la zvântat 1-2 zile, apoi se usucă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiul activ nu este încă definitiv cunoscut, se presupune existența unui fitocomplex bazat pe sinergisme ce se stabilesc între diferiți componenți (ulei volatil, valepotriați, enzime, glucide, lipide, flavonozide). Odoleanul are acțiune sedativă asupra sistemului nervos și cardiac; mai este hipnotic și antispastic, spasmolitic la nivelul tractului gastrointestinal.

OSUL IEPURELUI

Denumirea latină:

***Ononis spinosa* L.**

Denumirea rusă:

Стальник колючий

Denumirea engleză:

Spiny restharrow

Familia: ***Fabaceae***

Descriere. Subarbust cu rizom continuat într-o rădăcină flexibilă, cenușie. Tulpină lignificată la bază, ramificată, păroasă, foarte spinoasă. Frunze superioare simple, cele inferioare trifoliate, cu foliole ovale, dințate pe margine, glandulos-păroase. Flori papilionate, roz cu dungi mai închise, dispuse la subsuoara unor bractei.

Răspândire. Crește prin fânețe și pășuni uscate, prin locuri nisipoase, mărăcinișuri și de-a lungul apelor. Spontan se întâlnește altă specie *Ononis arvensis* L., care se deosebește prin flori mari, roze, grupate în inflorescențe spiciforme, așezate câte două pe pedunculi scurți în subsuoara frunzelor.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile trebuie recoltate toamna târziu sau primăvara devreme. Pentru a asigura înmulțirea plantei se taie partea cioturoasă care constituie coletul și se îngroapă în același loc.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile active de bază sunt heterozidele izoflavonice ononina și onospina. Se mai conțin onocerina, acid citric, substanțe tanante, ulei gras și volatil. Planta se folosește ca hemostatic (la hemoroizi), normalizează scaunul (la constipații cronice); ca remediu diuretic, favorizează expulzarea calculilor renali și înlesnește eliminarea clorurilor.

PĂDUCEL

Denumirea latină:

Crataegus sanguinea Pall.

Denumirea rusă:

Боярышник кроваво-красный

Denumirea engleză:

Redhaw hawthorn

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Arbust cu tulpină mult ramificată. Lujeri brun-verzui, glabri, lucitori, cu spini. Frunze alterne, rombic-ovate, cu 3-7 perechi de lobi serați pe margine, pe fața superioară glabre, pe cea inferioară cu smocuri de peri. Florile sunt constituite pe tipul 5, cu 15-20 stamine cu antere de culoare neagră. Fructele sunt globuloase, ușor ovale de culoare roșie.

Răspândire. Crește prin păduri și tufișuri, izolat prin poienile din regiunea de câmpie până la regiunea muntoasă. Des se cultivă în parcuri.

Organul utilizat, recoltare. Florile se recoltează în momentul când încep să se deschidă, pe timp uscat. Fructele se culeg toamna în momentul când ele se înroșesc. Florile trebuie uscate în straturi subțiri, fără accesul luminii directe, iar fructele se pot usca și la soare.

Compoziție chimică, întrebuințări. Flavonozida principală este hiperozida, alături de care se găsesc vitexina, rutozida, acizii clorogenic și cafeic, carotenoide, ulei volatil. Păducelul are activitate cardiovasculară; a fost pusă în evidență acțiunea simpaticolitică, hipotensivă, vasodilatatoare și sedativă asupra sistemului nervos central. Se recomandă în scleroză coronariană la persoane în vârstă, pentru tratamentul unui cord hipertonic.

PĂPĂDIE

Denumirea latină:

Taraxacum officinalis L.

Denumirea rusă:

Одуванчик лекарственный

Denumirea engleză:

Common dandelion

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, cu rizom gros scurt, vertical, care dă naștere unei rădăcini pivotante. Tot sistemul posedă o culoare neagră la exterior și albă la interior. Frunze lanceolate, atenuate în pețiol, inegal invers fidate, cu lobii triunghiulari acuti sau obtuzi. Nervura mediană are pe fața superioară aspect de șanț. Inflorescențele sunt dispuse în antodiu și alcătuite numai din flori ligulate, de culoare galbenă.

Răspândire. Crește pretutindeni din regiunea de șes până în cea deluroasă, prin fânețe, locuri necultivate, la marginea drumurilor etc.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele și părțile aeriene se recoltează înainte și la începutul înfloririi, iar rădăcinile toamna sau primăvara devreme.

Compoziție chimică, întrebuințări. În suc laticifer al plantei se conține taraxacină, substanță amară cu structura guaianică, carotenoide. Din rădăcini au fost izolați compuși triterpenici, în general cu caracter alcoolic, deasemenea sitosteroli și stigmasteroli, inulină. Se mai conține ulei gras și oze. Atât rădăcinile cât și părțile aeriene ale păpădiei se utilizează ca tonice amare. Rădăcina intră în compoziția speciilor gastrice, colagoge și de mărire a poftei de mâncare.

PĂTLAGINĂ MARE

Denumirea latină:

***Plantago major* L.**

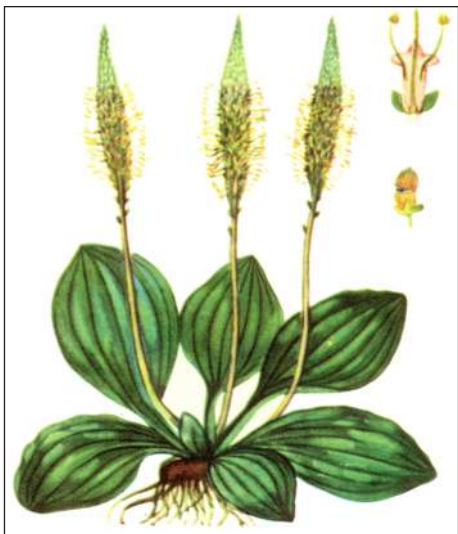
Denumirea rusă:

Подорожник большой

Denumirea engleză:

Common plantain

Familia: ***Plantaginaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rizom scurt și rădăcini fasciculate. Frunze lat-ovate, glabre, cu trei-șapte nervuri, brusc-atenuate în pețiol, dispuse în rozetă. Flori galbene-albicioase, grupate într-un spic. Fruct, capsulă ovoidală.

Răspândire. Crește la marginea drumurilor, în locuri cultivate și necultivate, pășuni umede, fânețe, locuri băătorite, nisipoase, de la câmpie până în zona subalpină.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele de pătlagină se recoltează atât înainte cât și în timpul înfloritului, pe timp uscat, după ce se ridică roua. Frunzele se taie de la suprafața pământului cu pețiolul nu mai lung de 5 cm. Se usucă la umbră în strat subțire, artificial la 40-50°C.

Compoziție chimică, întrebuințări.

Frunzele conțin mucilag, vitaminele A, C, K, acid oleanolic, tanin, flavone, pectine și posedă proprietăți emoliente, ușor hemostatice, astringente. Se folosesc în tratamentul gastritelor cronice anacide, bronșite, astm bronhic, diaree, ulcer gastrointestinal, hipertensiune arterială, iar extern pentru tratarea afecțiunilor vasculare, stomatitelor, laringitelor, traheitelor, rănilor purulente, ulcerațiilor.

PELIN

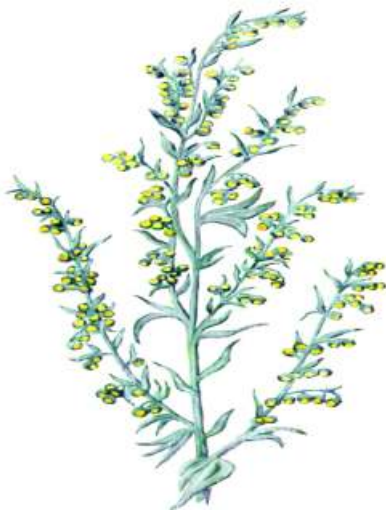
Denumirea latină:

***Artemisia absinthium* L.**

Denumirea rusă: **Полынь горькая**

Denumirea engleză: **Wormwood**

Familia: **Asteraceae**

Descriere. Plantă vivace cu tulpina ramificată în partea superioară, acoperită cu frunze așezate altern. Întreaga plantă are un aspect alb-cenușiu din cauza perilor deși și mătăsoși. Frunzele de la bază sunt lung pețiolate, pe măsură ce înaintează pe tulpină, pețiolul este mai scurt. Ele sunt adânc divizate în lobi lunguieți cu margini întregi. Florile formează mici capitule globuloase, de culoare gălbuie, așezate la vârful tulpinii și al ramurilor. Toate florile din capitul sunt tubuloase.

Răspândire. Crește prin locuri necultivate și uscate, pe lângă garduri, locuințe, drumuri.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele de pelin se recoltează pe timpul înfloririi, iar pentru ulei volatil – înaintea înfloririi. Frunzele bazilare și vârfurile înflorite ale plantei după tăierea cu foarfecele, cuțitul se întind în straturi subțiri, în locuri aerisite și se usucă la umbră, artificial temperatura nu trebuie să depășească 35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile amare ale pelinului sunt formate din sesquiterpene (proazulene). Pelinul se folosește ca tonic amar, stomahic, vermifug și emenagog; este partea componentă a preparatelor stomacale, speciilor colagoge și de mărire a poftei de mâncare. Trebuie administrat însă cu atenție din cauza toxicității tuionei.

PIPERUL BĂLȚII

Denumirea latină:

Polygonum hydropiper L.

Denumirea rusă: **Горец перечный**

Denumirea engleză: **Water-pepper**

Familia: ***Polygonaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală. Tulpină glabră, roșiatică, erectă sau ascendentă. Frunze alterne, lanceolate, glabre, ascuțite sau obovate, la bază îngust cuneiforme. Tecile sunt peliculare, roșietice, cilindrice, pe suprafață glabre, pe margine uneori cu perișori subțiri. Inflorescențele spiciforme, constituite dintr-un perigon 4 (-5) laciniat, cu 6 (-8) stamine, ovar superior cu 2-3 stiluri.

Răspândire. Planta este răspândită în toată partea europeană și crește prin locuri umede pe malurile râurilor, lacurilor, mlaștinilor.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene*, recoltate în timpul înfloririi. Planta se taie la înălțimea de 4 - 5 cm deasupra solului și imediat se transportă la locurile de uscare, în locuri ferite de razele solare directe.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile active de bază sunt flavonozidele; se mai conțin vitaminele C și K, substanțe tanante și pectinice, mucilagii, acizii organici, ulei volatil. Planta este utilizată ca hipotensiv și hemostatic în hemoptizii, hemoragii gastrice, vezicale, hemoroidale. Este folosit și în ginecologie, pentru tratamentul meno- și metroragiilor, sau după raclarea uterului. Extractul fluid intră în componența supozitoarelor antihemoroidale.

PIR

Denumirea latină: ***Agropyron repens P.B. (Elytrigia repens (L.) Nevski)***

Denumirea rusă: **Пырей ползучий**

Denumirea engleză: **Couch grass**

Familia: **Poaceae**

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rizom lung târâtor, stolonifer, galben. Tulpină erectă, verde, cenușiu-verde sau albastruie, cu noduri. Internodurile sunt fistuloase și au un lumen redus. Frunze liniare, cu teacă despicață ce înconjoară tulpina și limb îngust, lung. Flori dispuse în spic compus.

Răspândire. Planta crește pe terenuri părăsite, pe marginea drumurilor, prin pajiști, grădini, pe lângă garduri.

Organul utilizat, recoltare. *Rizomii* se recoltează primăvara timpuriu sau toamna târziu. Se înlătură părțile aeriene, se spală într-un curent de apă și se usucă în strat subțire la soare sau în camere bine aerisite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Pirul conține polifructozani (triticină, inulină), mucilag, săruri de potasiu și fier, carotenoide, vitamine din complexul B, A. Acțiunea antibiotică s-ar datora formării unei cetone, ca urmare a oxidării agropirenului din uleiul volatil. Sub formă de decoct este utilizat ca diuretic, depurativ, diaforetic. De asemenea are și acțiune cardiovasculară, scăzând presiunea arterială, ca tonic general, cu proprietăți stimulative ale poftei de mâncare și ale unei bune digestii.

PLĂMÂNĂRICĂ

(mierea ursului)

Denumirea latină:

***Pulmonaria officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Медуница лекарственная

Denumirea engleză: ***Lungwort***

Familia: ***Boraginaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, perenă cu rizom târâtor, ramificat, din care pornesc rădăcini adventive. Tulpinile erecte, neramificate, cilindrice, cu peri tari. Frunzele rozetei eliptice sau cordat-ovate, lung pețiolate; cele tulpinale – spatulate sau alungit-ovate, cu vârful ascuțit. Flori mici, la început roșii-purpuri, apoi violet-albăstrui, grupate în cimă scorpiodă.

Răspândire. Crește în locuri umbrite, pe soluri cu umiditate accentuată, prin pădurile de foioase, fânețe, margini de păduri, maluri umbroase ale pâraielor.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele și părțile aeriene* se recoltează în timpul înfloririi și după înflorire, pe timp frumos, după ce s-a ridicat roua. Uscarea se înfăptuiește în strat subțire în condiții naturale sau în uscătorii artificiale.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține mucilag și alantoină, alături de saponozide, acid silicic, substanțe tanante, vitamina C, rutozidă și microelemente. Se folosește în afecțiuni ale vezicii urinare, hemoroizi, diaree, ulcer gastric și duodenal, deasemenea afecțiuni ale căilor respiratorii, tuse, laringite, răgușeală, catar bronșic, expectorații cu sânge.

PODBAL

Denumirea latină:

***Tussilago farfara* L.**

Denumirea rusă: ***Мать-и-мачеха***

Denumirea engleză:

Coltsfoot

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă ierbacee, vivace cu un rizom cărnos, din care cresc frunze rotunde, cu margini dințate, pețiol semicilindric. Culoarea frunzei pe fața superioară este verde, iar pe cea inferioară albicioasă din cauza perilor deși. Florile de culoare galbenă sunt așezate în inflorescențe capitule.

Răspândire. Crește prin locuri umede, văile râurilor, în șanțuri, pe locuri argiloase și abrupte, comună în întreaga țară.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele de podbal sunt recoltate fără pețiol, începând din luna aprilie și până în iunie, când sunt încă mici (8-15 cm în diametru). La recoltare se vor prefera plantele expuse soarelui, deoarece acestea sunt mai bogate în mucilagii.

Uscarea se face în condiții naturale sau cu aer cald la o temperatură de 40-50°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele de podbal conțin 7-8% mucilagiu, inulină, un principiu amar, tanin, saponozide, carotenoide, flavone, de aceea infuzia din frunze de podbal are acțiune emolientă, expectorantă și antiinflamatoare.

POCHIVNIC

Denumirea latină:

Asarum europaeum L.

Denumirea rusă:

Копытень европейский

Denumirea engleză:

European wild ginger

Familia: ***Aristolochiaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, perenă cu rizom subțire, superficial, albicios, ramificat, din care pornesc rădăcini adventive firoase. Tulpinile aeriene pornesc din rizom, ascendente, scvamiforme. Frunze circular-reniforme, de obicei hibernante, lung-pețiolate, scurt păroase. Flori întunecat-purpurii, solitare, cu miros de piper.

Răspândire. Crește în locuri umbrite, umede, pe soluri grele prin pădurile de foioase.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele* se recoltează în timpul înfloririi, iar *părțile subterane* toamna târziu. După recoltare se rup frunzele brunificate, se curăță de alte impurități. Uscarea se înfăptuiește în strat subțire în condiții naturale sau în uscătorii artificiale la temperatura de 30-35°C

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține ulei volatil, bogat în azaronă și aldehidă azarilică, care confirmă și toxicitatea produsului. Au mai fost identificate vitaminele C și B, săruri minerale, tanin, zaharuri, rezine. Preparatele de Asarum se remarcă, în primul rând, prin acțiunea lor vomitivă (emetică), iar în doze mici, expectorantă. În doze și mai reduse are proprietăți diuretice, sudorifice și antibiotice pe un mare număr de germeni patogeni. Întrebuințarea se recomandă numai cu prescripția medicului.

PORUMB

Denumirea latină: ***Zea mays L.***

Denumirea rusă: ***Кукуруза***

Denumirea engleză: ***Maize, corn***

Familia: ***Poaceae***

Descriere. Plantă ierbacee, anuală cu rădăcini fasciculate, bine dezvoltate. La primele 2-5 noduri tulpinale se formează rădăcini adventive, de sprijin. Tulpină cilindrică, plină cu măduvă, prevăzută cu noduri. Frunze lanceolate, dispuse altern pe două rânduri, cu nervura mediană pronunțată. Florile masculine sunt grupate într-un panicul terminal, femele – știuleți.

Răspândire. Preferă soluri cu structură lutoasă, luto-nisipoasă, cernoziomuri levigate, cerințe termice ridicate în tot cursul vegetației.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosește *mătasea* (stilurile și stigmatetele recoltate de la florile femele), care se culege înainte de maturizarea porumbului, când boabele se află în faza de lapte. Se usucă la umbră și se prezintă sub forma unei mase filamentoase galben verzuie până la brun roșcat.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține vitaminele K, C, B₁, B₂, B₆, flavonozide, saponozide, săruri de potasiu, stigmasterol și sitisterol, lipide, substanțe minerale, alantoină etc. Infuzia, extractul fluid și siropul se folosesc în disfuncțiile hepatobiliare, litiază biliară, menstreregulate și dureroase, tulburări de menopauză, cistite, afecțiuni ale sistemului cardiovascular, litiază renală, hidropizie, reumatism, hemoragii.

PORUMBAR

Denumirea latină:

***Prunus spinosa* L.**

Denumirea rusă:

Терн (терновник)

Denumirea engleză:

Blackthorn

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Arbust spinos; tulpina cu numeroase ramificații laterale. Lujeri cenușii, acoperiți cu perișori. Frunze alungit-eliptice, alungit-obovate, cu baza cuneată, pe margine crenat-serate, pe fața de jos pubescente. Flori albe, solitare, apar înaintea frunzelor. Fructe – drupe globuloase, albăstrui-negricioase, brumate, comestibile.

Răspândire. Spontan crește pe coaste înșorite, dealuri pietroase, fânețe, pășuni, margini de pădure, poiene; formează desișuri spinoase.

Organul utilizat, recoltare. *Frunzele* se culeg în luna iulie, *florile* – la începutul înfloririi, *fructele* – la maturizare deplină, *rădăcinile* mai subțiri se recoltează toamna la sfârșitul vegetației. Toate se usucă în straturi subțiri în camere bine aeresite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Florile conțin flavonozide, leucoantociani și o heterozidă cianogenetică; fructele – antociane, taninuri, glucide, acid ascorbic. Se folosesc pentru efectul lor ca antidiareic, astringent, antidizenteric, și în tratamentul leucoreei, ca diaforetic și depurativ. În unele localități ca antidiareic se folosesc rădăcinile, scoarțele de pe rădăcină și tulpini. O utilizare eficace o are scoarța de pe tulpini contra durerilor de inimă. Florile sunt menite și ca antidiabetice și ca antiastmatice.

REVENT

Denumirea latină:

Rheum palmatum L.

Denumirea rusă:

Ревень тангутский

Denumirea engleză:

Chinese rhubarb

Familia: ***Polygonaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rădăcini cărnoase, viguroase, ce pornesc dintr-un rizom puternic, napiform. Tulpina cilindrică, goală, cu articulații evidente și ohree ca un manșon membranos la fiecare nod, apare în anul al doilea. Frunze bazale mari, cordiform-palmat-lobate, mai lungi decât late, lobii cu 1-2 dinți, cu fața superioară aspră. Flori roz sau roșietice, dispuse în inflorescențe paniculiforme.

Răspândire. Planta preferă cerințe moderate față de căldură, umiditate, lumină și soluri.

Organul utilizat, recoltare. Recoltarea rădăcinilor se face numai de la plante în vârstă de 6-10 ani, primăvara sau toamna, după maturizarea semințelor. După curățire de pământ și spălare sunt mundate, operație prin care se îndepărtează suberul și o parte din parenchimul cortical, apoi se usucă, adeseori înșirându-se pe o sfoară.

Compoziție chimică, întrebuințări. Reventul conține două grupuri de principii active, reoantracenozide și reotanoide, deasemenea acizi organici, ulei volatil, enzime. În doze mici are acțiune antidiareică și totodată excitant al secreției gastrice. În doze mai mari, principiile purgative atingând doza terapeutică acționează mai întâi laxativ, apoi purgativ. Pețiolii frunzelor tinere se întrebuințează în pregătirea compoturilor, geleurilor, dulceței.

ROIBĂ

Denumirea latină:

Rubia tinctorum L.

Denumirea rusă:

Марена красильная

Denumirea engleză: ***Madder***

Familia: ***Rubiaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă. Rădăcinile au la exterior o culoare roșie brună, iar la interior, roșie. Tulpina târătoare sau agățătoare, cu patru muchii, prevăzute cu peri mici și aspri. Frunze lanceolat-eliptice, dispuse câte 4-6 în verticii, pe nervuri și margini cu peri acuelați, aspri și retorși. Flori mici, palid-galbene, grupate în cime laxe, pauciflore.

Răspândire. Crește pe lângă garduri, prin vii, pe coastele dealurilor. Este introdusă în cultură.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *rizomii și rădăcinile*, recoltate până la începutul vegetației sau toamna târziu după maturizarea semințelor. Părțile subterane se curăță de pământ și se usucă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principala antraheterozită o constituie acidul ruberitric; se mai conțin acizi organici (citric, tartric, malic), flavonozide, zaharuri, pectine, albumine. Se folosește, în special ca diuretic și saluretic, spasmolitic, tonic și emenagog. Extractul este folosit în tratamentul calculozei renale, datorită eficienței preparatului în eliminarea cristalelor și a calculilor renali. Mai este indicat în cistite, pielonefrite, insuficiența renală.

ROINIȚĂ

Denumirea latină:

***Melissa officinalis* L.**

Denumirea rusă: **Мелисса**

Denumirea engleză: **Lemon balm**

Familia: **Lamiaceae**

Descriere. Plantă perenă, erbacee cu rizomul orizontal, colorat în brun-gălbui, lignificat. Tulpina ierboasă, patrunghiulară, glabră la bază și păroasă în partea superioară. Frunze opuse, cu limbul frunzei de formă ovată, cu vârful obtuz și marginile crenat-serate. Frunzele sunt acoperite cu peri și glande. Florile grupate în verticile așezate la noduri, la subsuoara bracteelor.

Răspândire. Roinița crește în flora spontană prin locuri necultivate, prin luminișurile din pădurile de stejar și se cultivă ca plantă medicinală și meliferă.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de roiniță. Epoca optimă de recoltare este sfârșitul butonizării și apariția primelor flori deschise. Se va recolta pe timp însorit, călduros și fără vânt, după ce s-a ridicat roua.

Compoziție chimică, întrebuințări. Pe lângă uleiul volatil, în frunzele de roiniță mai sunt prezenți acizi cafeic, clorogenic, substanțe amare și minerale, taninuri, mucilagii, acizii oleanolic și ursolic. Principala acțiune farmacodinamică a părților aeriene de roiniță este spasmolitică și sedativă, din care cauză se administrează în afecțiuni nervoase ale tractului gastro-intestinal și nevroze cardiace. Posedă, de asemenea, o acțiune carminativă evidentă.

ROSTOPASCĂ

Denumirea latină:

***Chelidonium majus* L.**

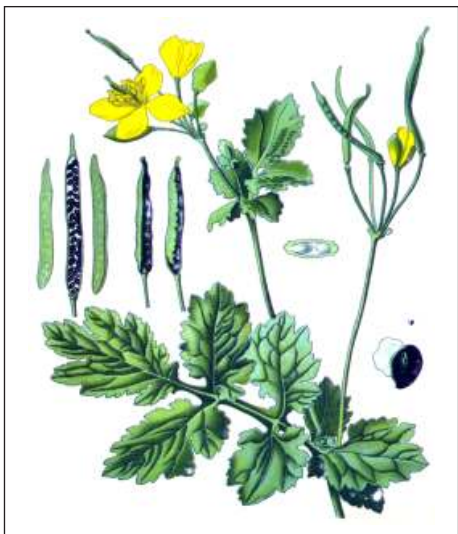
Denumirea rusă:

Чистотел большой

Denumirea engleză:

Celandrine

Familia: ***Papaveraceae***

Descriere. Plantă cu rizom brun-roșiat. Tulpini erecte, în partea de sus ramificate, goale, iar în partea de jos cu perișori. Frunze alterne, în partea de sus verzi, cea de jos - albăstrii, penat-sectate, inferioare pețiolate, cele superioare sesile. Segmentele frunzelor sunt rotunde sau ovate, cu dinți rotunjiți. Florile galbene-aprinse, grupate în umbel simple.

Răspândire. Planta preferă umiditate ceva mai accentuată, de aceea crește prin locuri umbroase din păduri, tufărișuri, grădini, pe lângă garduri, în jurul locuințelor. Iubește soluri ușoare, chiar nisipuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de rostopască, care se recoltează în timpul înfloririi. Se usucă fără întârziere.

Compoziția chimică, întrebuințări. Părțile aeriene ale plantei conțin alcaloizi, saponozide, flavonoide, acid ascorbic, carotenoide și acizi organici. Infuzia și extractele obținute din rostopască se folosesc în tratamentul afecțiunilor ficatului și căilor biliare, papilomatozei laringelui și intestinelor. Însă administrarea în cantități mari poate avea acțiune toxică constând din iritația tubului digestiv, vomă, respirație încetinită. Sucul proaspăt de plantă se întrebuințează pentru extirparea negilor, prin aplicarea latexului în strat gros.

SALCÂM GALBEN

Denumirea latină:

Sophora japonica L.

Denumirea rusă:

Софора японская

Denumirea engleză:

Japanese pagodatree

Familia: ***Fabaceae***

71. SALCÂM GALBEN

Descriere. Arbore cu scoarța netedă, de culoare verde-închis. Frunze asemănătoare celor de salcâm alb, însă cu foliolele ceva mai mici. Flori de culoare alb-gălbuie sau alb-verzuie, grupate în inflorescențe piramidale, ramificate, așezate la vârful ramurilor și îndreptate în sus, spre deosebire de florile de salcâm alb care sunt aplecate în jos. Floarea are forma de fluture ca și cea de salcâm. Fructele sunt niște păstăi cărnoase.

Răspândire. La noi se cultivă numai în scopuri ornamentale prin parcuri, grădini, uneori în plantații și perdele forestiere.

Organul utilizat, recoltare. *Bobocii florali* se recoltează în momentul formării lor, atunci când caliciul și corola sunt bine distinse. În această perioadă primele flori încep să se deschidă. *Fructele* se recoltează imature. Uscarea se înfăptuiește la aer liber sau în uscătorii la o temperatură de 40°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Atât bobocii florali cât și fructele ca principiu activ de bază conțin rutozida, alături de pectine, mucilagii, glucide, betulinol. Rutozida este folosită în tratamentul unor afecțiuni ale rezistenței și permeabilității capilarelor, în cazuri de fragilitate capilară, accidente circulatorii, hipertensiune arterială, hemoragii cu diferite cauze.

SALCIE

Denumirea latină: ***Salix alba L.***

Denumirea rusă:

Ива белая (верба, ветла)

Denumirea engleză: ***White willow***

Familia: ***Salicaceae***

Descriere. Arbore cu scoarța cafeniu-închisă, crăpături longitudinale; ramurile tinere de culoare cafenii-gălbui sau roșietice, lucioase, pubescente. Frunze înguste sau late, lanceolate, ascuțite la vârf, pe partea superioară verzi-închise, pe cea inferioară verzi-deschise. Flori unisexuate grupate în amentți, care apar odată cu frunzele.

Răspândire. Crește pe lângă ape, pe aluviuni cu prundișuri, prin zăvoaie, mlaștini și prin păduri umede. Planta fiind înmulțită vegetativ prin butășire este folosită la fixarea malurilor.

Organul utilizat, recoltare. Scoarța se recoltează de primăvară până în timpul verii (când conținutul în salicozidă este maximum) de pe ramurile în vârstă de 3-4 ani. Se usucă în straturi subțiri la temperatura ambiantă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Scoarța conține tanin și o heterozidă specifică salicozidă, alături de populozidă și alte substanțe active. Având acțiuni antiinflamatoare, febrifugă, analgezică, antiagregantă plachetară și sedativă se utilizează în artroze și alte afecțiuni reumatismale, dismenoree, dureri pelviene, hiperexcitabilitate nervoasă, anxietate.

SALVIE

Denumirea latină:

***Salvia officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Шалфей лекарственный

Denumirea engleză: **Common sage**

Familia: **Lamiaceae**

Descriere. Plantă perenă cu un rizom ramificat, lignificat. Tulpina lemnoasă la bază, erectă, machiată în partea superioară, pubescentă și foarte ramificată. Frunze opuse, lanceolate sau ovate, fin zimțate, uniform reticulate, cu nervuri proeminente pe partea inferioară, pubescente, de culoare albă-cenușie sau verde-argintie. Flori brune-violacee grupate în pseudovercile, în vârful tulpinilor, unde formează inflorescențe spiciforme.

Răspândire. Planta preferă cerințe ridicate față de căldură, cu veri caniculare și ierni blânde, preferă soluri lutoase, ușor-alkaline.

Organul utilizat, recoltare. Frunzele de salvie ajung la maturitatea tehnică în faza de butonizare, care este considerată a fi optimă, deoarece conținutul de ulei volatil atinge valorile cele mai ridicate.

Compoziție chimic, întrebuințări. Principiul activ de bază este uleiul volatil. Afară de aceasta se conțin substanțe tanante, acizii ursolic și oleanolic, flavonozide, vitamina C, enzime, lipide. Frunzele de salvie se folosesc ca antinevralgic, hipoglicemiant și coleretic, de asemenea ca antisudorific. Sub formă de gargarisme se utilizează în tratamentul anginei, ca antiinflamator bucal și faringian.

SĂPUNĂRIȚĂ

Denumirea latină:

***Saponaria officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Мыльнянка лекарственная

Denumirea engleză: ***Soapwort***

Familia: ***Caryophyllaceae***

Descriere. Plantă erbacee cu rizom cilindric, ramificat, târâtor, cu suber roșcat, din care pornesc rădăcini. Tulpină erectă, puțin sau deloc ramificată. Frunze eliptice, opuse, cu 3 nervuri puțin concrescute la bază, marginea limbului întreagă. Flori albe sau roze, cu caliciu gamosepal, tubulos, frumos mirositoare. Fruct, capsulă cu numeroase semințe reniforme, negre.

Răspândire. Planta crește pe locuri nisipoase, însorite, pe marginea râurilor, a drumurilor, pe lângă garduri, în zona de șes și deal.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile de săpunariță se recoltează toamna târziu sau primăvara devreme până la începutul vegetației; se scot din pământ cu casmaua. Se spală într-un curent de apă. Se usucă la soare, în strat subțire sau în locuri bine aerisite.

Compoziție chimică, întrebuințări. Constituentul principal este saporubina; se mai conțin, un derivat flavonic, cantități mici de lipide, ulei volatil și substanțe minerale. Saponarina se folosește ca expectorant, diuretic, depurativ, antireumatic, antinevritic. Extern se administrează în dermatoze, pitiriasis, pentru tratamentul faringitei, împotriva oxiurilor. Nu se depășesc dozele pentru că apare fenomenul de toxicitate, constând din tremurături, uscarea gurii și gâtului.

SCLIPETI

Denumirea latină:

***Potentilla erecta* L.**

Denumirea rusă:

Лапчатка прямостоячая

Denumirea engleză:

Common tormentil

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Plantă perenă cu rizom scurt, neuniform îngroșat, acoperit cu numeroase rădăcini adventive. Tulpini drepte, subțiri, slab păroase, în partea de sus ramificate. Frunzele bazilare sunt tri- sau cincilobate, lung pețiolate cu foliole cuneat-obovate, cele tulpinale trilobate, sesile cu stipele mari. Florile solitare, galbene, cu 4 petale pe floriferi.

Răspândire. Planta crește pe soluri calcaroase, turboase, umede, prin poieni, marginea pădurilor.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *rizomii* de sclipeți, recoltați primăvara de timpuriu sau toamna cât mai târziu. Se sapă, scutură de sol, curăță de rădăcini, se spală într-un curent de apă rece și după zvântare se usucă.

Compoziție chimică, întrebuințări. Rizomii conțin substanțe tanante, acid galic, chinic și elagic. Au mai fost identificate flavonozide, saponozide, amidon, rășini, ulei volatil. Rizomii posedă proprietăți astringente și hemostatice. Se folosesc la bolile inflamatorii ale tractului gastro-intestinal, chiar la dizenterie. Se întrebuințează la diferite hemoragii interne (stomacale, intestinale, uretrale). Produsul vegetal de asemenea, poate fi folosit, cu bune rezultate în aplicații externe, pentru tratamentul degerăturilor.

SCORUȘ

Denumirea latină:

***Sorbus aucuparia* L.**

Denumirea rusă:

Рябина обыкновенная

Denumirea engleză:

Rowan or mountain ash

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Arbore indigen cu tulpină relativ dreaptă, scoarță netedă, lucioasă, cenușiu-pătată în tinerețe, mai târziu cu ritidom negricios. Lujeri tomentoși în tinerețe, apoi bruni-roșcați, glabrii, lucitori. Frunze alterne, imparipenat-compuse, cu foliole oblong-lanceolate, acute sau obtuze la vârf, marginile acut-serate, spre bază sesile; toamna, înainte de cădere, se colorează vișiniu. Flori albe, păroase, dispuse în corimbe terminale, erecte.

Răspândire. Scorușul crește în regiunile de deal, sporadic în câmpie, prin luminișuri, păduri rărite. Se cultivă ca plantă decorativă în parcuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* de scoruș, recoltate la maturitate, până sau după înghețuri, prin ruperea ciorchinelor în întregime. Uscarea artificială timp de 3-4 ore.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele conțin carotenoide, acid ascorbic, pectine, sorbitol, vitamina P, acizi organici, substanțe amare și tanante. Se folosesc pentru tratamentul scorbutului, dar a fost preconizată utilizarea lor și pentru tratamentul diabeticiiilor, ca urmare a conținutului ridicat în sorbitol; calmant al tusei, antituberculos, în tratamentul reumatismului. Fructele intră în compoziția speciilor vitaminice și polivitaminice.

SCUMPIE

Denumirea latină:

***Cotinus coggygria* Scop.**

Denumirea rusă:

Скумпия кожевенная

Denumirea engleză: **Smoketree**

Familia: **Anacardiaceae**

Descriere. Arbust ramificat cu scoarța brună-cenușie și lemnul galben. Frunze alterne simple eliptice până la ovate, pețiolate, cu baza cuneată, la vârf rotunjite sau ușor-emarginate, pe margini întregi, cu nervuri puternic proeminente, zdrobite emană miros de morcov. Toamna frunzele devin de culoare roșie închisă cu nuanță violetă. Flori mici, grupate într-o paniculă.

Răspândire. Spontan este răspândit pe povârnișuri pietroase, printre arbuști. Pe larg se cultivă ca plantă medicinală și decorativă (mai ales în parcuri).

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *frunzele*, recoltate de la începutul înfloririi până la maturizarea completă a frunzelor. Frunzele se usucă în încăperi bine aerisite sau în uscătorii termice.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile active de bază sunt substanțele tanante. Au mai fost identificate flavonozide, ulei volatil. Frunzele de oțetar se folosesc ca sursă de obținere a taninului – ca remediu astringent și antiinflamator. Se utilizează în procesele inflamatorii ale căii bucale, faringelui, laringelui, la arsuri, ulcere, fisuri; la otrăviri perorale cu sărurile alcaloizilor și metalelor grele deoarece taninul formează compuși insolubili cu aceste substanțe.

SIMINOC

Denumirea latină:

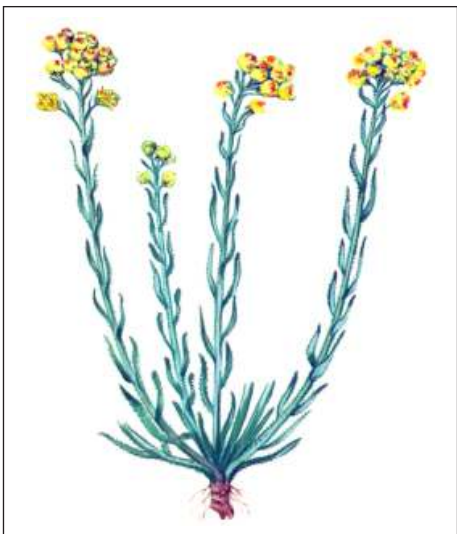
***Helichrysum arenarium* DC**

Denumirea rusă:

Бессмертник песчаный

Denumirea engleză: ***Everlasting***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu tulpină erectă, neramificată, acoperită cu peri mici, surii, des-foliată. Frunze alterne cu marginea întreagă, cele inferioare lanceolate pețiolate, mijlocii și superioare – sesile, liniar-lanceolate sau alungite, pe ambele fețe cu peri mici, surii. Flori galbene, grupate în calatidii globuloase, adunate în panicul corimbiform.

Răspândire. Planta crește în regiunea de câmpie, prin locuri înierbate și nisipoase.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *florile* de siminoc, recoltate la începutul înfloririi plantei, când panerașele încă nu s-au deschis cu totul, dar sunt bine dezvoltate. La recoltarea prea devreme produsul o să conștie din panerașe mici, iar la întârzierea colectării în produs o să avem receptacule goi.

Compoziție chimică, întrebuințări. Florile de siminoc conștin flavonozide. Au mai fost identificate vitamina C, caroten, substanțe tanante și amare, vitamina K, microelemente. Utilizat în tratamentul colicistitelor, hepatitelor, colangitelor, și ca colicistochinetic, produsul vegetal reduce greața, senzația de durere din regiunea ficatului, meteorismul, vărsăturile, reduce dimensiunile ficatului mărit patologic.

SOC

Denumirea latină:

***Sambucus nigra* L.**

Denumirea rusă: **Бузина черная**

Denumirea engleză: **Elder**

Familia: **Caprifoliaceae**

Descriere. Arbust cu tulpina neregulat ramificată, scoarța verucoasă, cenușiu-verzuie. Lujeri groși, verzui-cenușii, cu măduvă spongioasă, albă-gălbuie. Ramurile poartă frunze imparipenat-compuse din foliole eliptice sau ovat-eliptice, acute, cu miros neplăcut. Florile de culoare albă sunt reunite în cime corimbiforme plate. Fructele drupe negre.

Răspândire. Socul este o specie euroasiatică întâlnită pe soluri fertile, afânate, bogate în humus. Întâlnită la noi prin păduri, lunci și zăvoaie, pe lângă garduri.

Organul utilizat, recoltare. Florile de soc se recoltează când 75% din flori sunt deschise. Se usucă la soare puternic, cu florile în sus, într-un singur strat, pe rame acoperite cu hârtie. Pe timp nefavorabil se usucă în poduri acoperite cu tablă, bine ventilate.

Compoziție chimică, întrebuințări. Constituentul principal al florilor de soc este o heterozidă-sambunigrozida. Mirosul grețos al florilor proaspete este conferit de o serie de amine alifatice. Florile mai conțin mucilag, urme de ulei volatil, tanin, acizi organici, saponozide, rutozidă. Ele au acțiune diuretică, sudorifică și emolientă, laxativă, antireumatică și antinevralgică; extern pentru tratarea arsurilor, abceselor, furunculelor.

SORBESTREA

Denumirea latină:

***Sanguisorba officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Кровохлебка лекарственная

Denumirea engleză: ***Great burnet***

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Plantă perenă, erbacee cu rizomi bruni, groși, orizontali, lignificați. Tulpini cu coaste, glabre, erecte, în interior deșerte, în partea de sus ramificate. Planta dezvoltă o rozetă bazilară de frunze mari, lung pețiolate, imparipenate, cu 7-25 foliole alungit-ovate, pe partea inferioară verzi-albăstrii. Frunzele tulpinale rare, sesile. Florile mici de culoare roșie-închisă, cu periantul simplu, grupate în inflorescențe capitulare ovale sau oval-cilindrice – spice.

Răspândire. Planta crește prin fânețe umede, marginea pădurilor, în poiene, printre arbuști.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *rizomii și rădăcinile*, recoltate toamna după fructificare. Produsul mai întâi se vestejește la aer apoi se usucă la umbră, în poduri cu tablă, în strat subțire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul conține substanțe tanante, acid galic și elagic, amidon, ulei volatil, saponozide, substanțe colorante. Decoctul din sorbestea posedă acțiune astringentă, hemostatică, antiinflamatoare și antiseptică. Se folosește la boli gastrointestinale (enterocolite, diaree), hemoragii uterine, hemoroizi, deasemenea în stomatite, gingivite, alte procese inflamatorii.

SOVÂRV

Denumirea latină:

Origanum vulgare L.

Denumirea rusă:

Душица обыкновенная

Denumirea engleză:

Common marjoram, Oregano

Familia: ***Lamiaceae***

Descriere. Plantă perenă cu tulpina în 4 muchii, verde, uneori roșietică, acoperită cu peri, lemnoasă și ramificată la partea superioară. Frunze opuse, scurt pețiolate, de formă ovală, aproape glabre, cu marginea întreagă sau ușor dințată. Privite în zare se observă puncte transparente (celule cu ulei volatil). Florile au culoarea purpurie, rareori albă, reunite în buchete la vârful tulpinii și al ramurilor.

Răspândire. Planta crește mai ales prin tăieturi de păduri, margini de pădure, poieni, tufărișuri, marginea pădurilor, de la câmpie până în regiunea subalpină.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de sovârv. Se recoltează planta înflorită, de la punctul de unde începe să se ramifice. În perioada de înflorire și mai ales în orele de dimineață, planta conține cea mai mare cantitate de ulei volatil. Se usucă la umbră, în locuri bine aerate, în uscătorii termice la temperatura nu mai mare de 35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține ulei volatil, tanin, antociane, flavone, în acid ascorbic. Produsul vegetal posedă acțiune antiseptică, stomahică, antispastică și se găsește în compoziția speciilor antibronșitice, sudorifice și sedative. Uleiul volatil posedă proprietăți antimicrobiene.

SPORICI (urzicuță)

Denumirea latină:

***Verbena officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Вербена лекарственная

Denumirea engleză:

Vervain, Wild hyssop

Familia: ***Verbenaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală cu tulpina erectă, cu 4 muchii, ramificată. Frunze opuse, pețiolate, cele inferioare ovat-triunghiulare, aproape până la bază simplu-penat-sectate, cele superioare mai puțin divizate. Florile au culoarea palid-roșii sau palid-violete, rareori albe, reunite în spice.

Răspândire. Planta crește mai ales prin tăieturi de păduri, pe șesuri, miriști, în apropierea izvoarelor, mai rar prin tufărișuri, marginea pădurilor, dealuri pietroase.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene*, recoltate în perioada de înflorire. Se taie din apropierea solului și se usucă la umbră, în locuri bine aerate; în uscătorii termice la temperatura nu mai mare de 40°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Produsul vegetal conține o substanță amară de natură iridoică, verbenozida, care este un parasimpatometic slab. Are și proprietăți galactogoge. S-au identificat și heterozide cardiotonice. În medicina populară se folosește ca vulnerar, antiinflamator și antimigrenos, în tratamentul colicilor hepatice, renale și de splină. Această specie este utilizată pentru atenuarea durerilor de cap.

STEJAR

Denumirea latină: *Quercus robur* L.

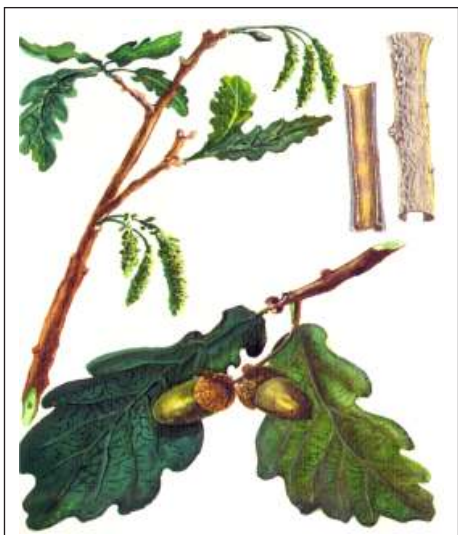
Denumirea rusă:

Дуб обыкновенный

Denumirea engleză:

Common oak

Familia: *Fagaceae*

Descriere. Arbore foios cu o coroană largă, ramuri puternice. Scoarța cu ritidom brun-negricios, tare, adânc brăzdat longitudinal și transversal. Lujerii viguroși, muchiați, glabri, bruni-măslinii. Frunze lobate până la penatfidate, cu 4-8 perechi lobi obtuzi sau rotunjiți, inegal separați prin sinusuri neregulate, glabre, pielose la maturitate. Flori unisexuat-monoice, dispuse în ciorchine.

Răspândire. Stejarul preferă soluri profunde, fertile, cerințe ridicate față de căldura verii, rezistent la geruri, pretențios față de lumină, crește în păduri, cultivat în parcuri.

Organul utilizat, recoltare. Se recoltează *scoarța* tulpinilor tinere și a ramurilor de 3-5 ani, al căror diametru nu trebuie să depășească 10 cm. Recoltarea începe primăvara, când seva începe să circule intens.

Compoziție chimică, întrebuințări. Scoarța conține taninuri mixte, deasemenea flavonoide, substanțe amare și pectice, calciu oxalic. Produsul se utilizează ca astringent, hemostatic și antidiareic. Sub formă de pulbere fină se folosește pentru pudrarea plăgilor, mai ales în arsuri; decoctul – în gargarisme, în tratamentul stomatitelor, sub formă de clisme la tratarea hemoroizilor.

SUNĂTOARE

Denumirea latină:

Hypericum perforatum L.

Denumirea rusă:

Зверобой продырявленный

Denumirea engleză: ***St. John's wort***

Familia: ***Hypericaceae***

Descriere. Plantă perenă cu tulpina dreaptă, lemnoasă la partea inferioară și ramificată începând de la jumătate. Tulpina este cilindrică, având 2 muchii în lungime pe care se observă puncte negre. Frunze opuse, sesile, de formă ovală, glabre, cu marginea întreagă. Privite în zare se observă pungi transparente cu ulei volatil și puncte glanduloase negre pe margini și fața superioară. Florile – corimb.

Răspândire. Planta crește pe locuri destul de uscate, calcaroase sau silicioase, prin fânețe, la marginea drumurilor și pădurilor, tăieturilor de pădure, locuri necultivate.

Organul utilizat, recoltare. Se folosesc *părțile aeriene* de sunătoare, culese de la începutul înfloririi și până în momentul formării fructelor. Un produs de calitate se obține în perioada când jumătate din flori se află în stare de boboci.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține antraderivați, tanin, flavonozide, acizi cafeic, clorogenic, vitamina C, carotenoide. Se utilizează în tulburări depresive. Prezența derivaților flavonici determină acțiune favorabilă asupra vaselor, prin sporirea rezistenței și permeabilității capilarelor, precum și prin vasodilatare. Datorită acțiunii antiinflama-toare și colagoge, în boli ale stomacului, intestinului și ficatului.

SULFINĂ

Denumirea latină:

***Melilotus officinalis* L.**

Denumirea rusă:

Донник лекарственный

Denumirea engleză:

Yellow sweet clover

Familia: ***Fabaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală sau bienală cu tulpina erectă, cilindrică, glabră, ramificată. Frunze trifoliate, cu foliole obovate în partea interioară și lanceolate în partea superioară, pe margine neregulat-serat-dințate; stipelele înguste. Flori papilionate, galbene grupate în raceme alungite cu 5 dinți triunghiulari.

Răspândire. Planta crește în lunci uscate, ca buruiană pe locuri părăsite și în semănături, marginea drumurilor și căilor ferate.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de sulfină, recoltate în timpul înfloririi, pe timp frumos, după ce se ridică roua, prin tăierea la o distanță de cca 30 cm de la vârf în jos. Se usucă la umbră, în strat subțire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin cumarine. Ca substanțe însoțitoare au fost identificate alantoina și acidul alantoic, colina, mucilagii, ulei volatil. Se folosește ca emolient, în afecțiuni gastrice, iar datorită acțiunii anticoagulante a cumarinelor, în varice și tromboflebite. În medicina populară se utilizează ca remediu pentru vindecarea icterului, astringent, cicatrizant și diuretic, sub formă de infuzie de 2%. A fost mult utilizat sub formă de loțiuni oftalmice

ȘTEVIE

Denumirea latină:

***Rumex confertus* Willd.**

Denumirea rusă: **Щавель конский**

Denumirea engleză:

Common sorrel

Familia: ***Polygonaceae***

Descriere. Pantă erbacee cu rizomul scurt, cu multe capete, care trece într-o rădăcină puternică carnoasă, slab ramificată. Frunze alterne, cele inferioare - triunghiular-ovate, la bază cordiforme, obtuze, marginea ondulată, cu perișori scurți pe nervurile părții de jos; cele tulpinale treptat micșorându-se, lanceolat ovate. Flori mici verzui, grupate în inflorescență îngust paniculată.

Răspândire. Planta crește în lunci, pe malurile râurilor, în poiene, pe marginea drumurilor.

Organul utilizat, recoltare. Se recoltează rădăcinile cu diametrul mai mare de 2 cm, se taie uneori longitudinal înainte de uscare. Timpul de recoltare este sfârșitul toamnei sau primăvara devreme, până la începutul vegetației.

Compoziție chimică, întrebuințări. Rădăcinile de ștevie conțin derivați antracenici, combinații organice de fier și vitaminele K și C, glucide, flavonozide, oze. Decoctul manifestă acțiune laxativă și purgativă, iar datorită conținutului bogat de substanțe tanante este folosit pentru acțiunea lui astringentă (în doze mai mici). În ultimii ani interesul față de această plantă este mărit în legătură cu izolarea din rădăcini a leucoantocianelor și catechinelor, care în investigații pe animale au acțiune antitumorală

TALPA GÂȘTEI

Denumirea latină:

***Leonurus cardiaca* L.**

Denumirea rusă:

Пустырник сердечный

Denumirea engleză:

Common motherwort

Familia: ***Lamiaceae***

87. TALPA GÂȘTEI

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu tulpină erectă, în 4 muchii, goală în interior, păroasă pe muchii. Frunze opuse, palmat-lobate, cu peri aspri, pețiolate. Frunzele mijlocii au 3 creștături, iar cele din vârful tulpinei sunt alungite și dințate. Flori roze, dispuse în pseudovercile foarte strânse (dicazii îndesite) la baza frunzelor din partea superioară a tulpinii.

Răspândire. Planta crește pe marginea drumurilor și căilor ferate, marginea pădurilor, poiene, pe lângă garduri, pe terenuri necultivate, printre dărâmături.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de talpa găștei, recoltate pe timp frumos, după ce s-a ridicat roua, la începutul și în timpul înfloririi.

Compoziție chimică, întrebuințări. Principiile activ biologice sunt heterozidele flavonoidice. Au mai fost identificate substanțe tanante și amare, ulei volatil, vitamina C, caroten. Planta produce relaxarea musculaturii netede a vaselor care alimentează cordul ca și a cordului însuși, fiind deci indicată în tulburări vegetative funcționale ale cordului (în tratamentul nevrozelor cardiovasculare și la stadiile temporare ale hipertoniiei).

TĂTĂNEASĂ

Denumirea latină:

***Symphytum officinale* Lepech.**

Denumirea rusă:

Окопник лекарственный

Denumirea engleză:

Common comfrey

Familia: ***Boraginaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă cu rizom scurt, gros, ramificat, din care pornesc rădăcini cărnoase, negre la exterior și albe la interior. Tulpina erectă, muchiată la bază, ramificată, aspru-păroasă. Frunze alterne decurente, cele inferioare eliptic sau ovat-lanceolate, cu pețiol aripat, cele mijlocii și superioare din ce în ce îngust-lanceolate, îngustate într-un pețiol aripat, păroase. Flori roșii-violacee, grupate în cime.

Răspândire. Planta crește pe soluri grele, argiloase în șanțuri, pe marginea apelor stătătoare, fânețe umede, uneori ca buruiănă prin culturi.

Organul utilizat, recoltare. Rădăcinile de tătăneasă se recoltează toamna târziu sau primăvara devreme. Rădăcinile săpate se spală în apă, se taie în bucăți nu mai lungi de 20 cm, iar cele groase se despică.

Compoziție chimică, întrebuințări. În cantități mici se conțin alcaloizi, de asemenea s-a izolat alantoină, tanin, mucilagii, substanțe minerale. Decoctul din rădăcini, datorită mucilagiului și alantoinei, se utilizează în tratamentul ulcerului gastric și duodenal, gastritelor hiperacide, tusei de diverse etiologii. Extern se întrebuințează sub formă de comprese pentru tratamentul hematoamelor, diverselor traumatisme, varicelor deschise.

TEI

Denumirea latină: ***Tilia cordata* L.**

Denumirea rusă:

Липа сердцевидная

Denumirea engleză:

Littleleaf linden

Familia: ***Tiliaceae***

Descriere. Arbore cu o coroană deasă. Frunzele sunt lung-petiolate, rotunde, ascuțite la vârf, iar pe fața inferioară se observă nervuri proeminente. Florile alb-gălbui, plăcut mirositoare, așezate pe un peduncul comun, concrescut aproape pe jumătatea lungimii lui, cu o bractee lungă în formă de limbă, de culoare verde-gălbuie.

Răspândire. Toate speciile cresc prin pădurile noastre sau sunt cultivate ca arbori ornamentali.

Organul utilizat, recoltare. Florile de tei se recoltează în momentul când majoritatea lor sunt complet înflorite, iar un număr mic de boboci se află în curs de deschidere.

Compoziție chimică, întrebuințări. În afară de acțiunea emolientă, datorată mucilagului, pentru care florile de tei sunt folosite ca medicament cu proprietăți behice, la aceasta se mai adaugă acțiunea diaforetică și ușor sedativă a farnezolului, acțiunea spasmolitică și diuretică determinate de flavone și cea ușor antiinflamatoare a substanțelor triterpenice, fapt ce le recomandă în tratamentul afecțiunilor reumatice, ale gripei și răcelii, ca antipiretice și sedative, dar și ca antivirale, hipotensive. Florile de tei fac parte din compoziția speciilor calmante, pectorale, sedative și sudorifice.

TRAISTA CIOBANULUI

Denumirea latină:

***Capsella bursa pastoris* L.**

Denumirea rusă: **Пастушья сумка**

Denumirea engleză:

Shepherd's purse

Familia: ***Brassicaceae***

Descriere. Plantă anuală, la care din mijlocul rozetei de frunze iese tulpina florală. Frunzele bazilare sunt alungite, adânc scobite, uneori până la nervura principală. Frunzele tulpinale sunt rare, nedințate pe margini, îmbrăcând tulpina cu baza lor. Florile sunt mici, având 4 sepale verzi cu dungă albă, 4 petale de culoare albă și 6 stamine.

Răspândire. Planta crește prin pășuni, livezi, culturi, marginea drumurilor, pe lângă ziduri, uneori formează chiar desișuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene*. Se culege planta întreagă, fără rădăcină, în primele stadii de dezvoltare, adică la apariția primelor flori. Culeasă mai târziu va avea un procent crescut de fructificații.

Compoziție chimică, întrebuințări. În părțile aeriene ale plantei se conțin vitaminele K și C, amine biogene, colină, acetilcolină, tiramină, histamină, flavone, rutozida, acid fumaric, citric, malic, urme de ulei volatil. Pentru acțiunea hemostatică și vasoconstrictoare, se administrează sub formă de infuzie, extract fluid și uscat, în hemoragii uterine. Cercetări experimentale pe animale au confirmat proprietățile antitumorale ale extractului, această acțiune fiind atribuită acidului fumaric.

TREI FRAȚI PĂTAȚI

Denumirea latină: *Viola tricolor* L.

Denumirea rusă:

Фиалка трехцветная

Denumirea engleză: *Wild pansy*

Familia: *Violaceae*

Descriere. Plantă erbacee, anuală, bienală cu rădăcină subțire și tulpina ramificată, în interior cavă. Frunze ovat-alungite, rar dințate pe margini, stipelate, cu stipele polimorfe, de regulă adânc fidate. După poziția pe tulpină a frunzelor, pețiolul are diverse lungimi. Flori lung pețiolate cu petale inegale și divers colorate: petalele superioare sunt violet-închise, mai rar violet-deschise sau alb; laterale – albe, galbene, sau albastrui și cea inferioară – totdeauna galbenă, cu 5-7 dungi colorate mai închis și terminată cu un pinten lung în formă de cornet.

Răspândire. Planta crește prin poiene, liziere, fânețe, la marginea pădurilor și drumurilor, în lunci umede, pe coastele dealurilor.

Organul utilizat, recoltare. Părțile aeriene ale plantei se recoltează în timpul înfloririi, pe timp frumos, după ce se ridică roua, prin tăierea tulpinilor de la bază. Se usucă la umbră, în strat subțire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin saponozide triterpenice, care alături de flavonozide, ulei volatil, mucilag, tanin, vitamina C, imprimă diferite acțiuni farmacodinamice. Se utilizează ca diuretic, depurativ, expectorant; în tratamentul unor dermatoze. Planta intră în compoziția speciilor antialergice și desensibilizante.

TROSCOT

Denumirea latină:

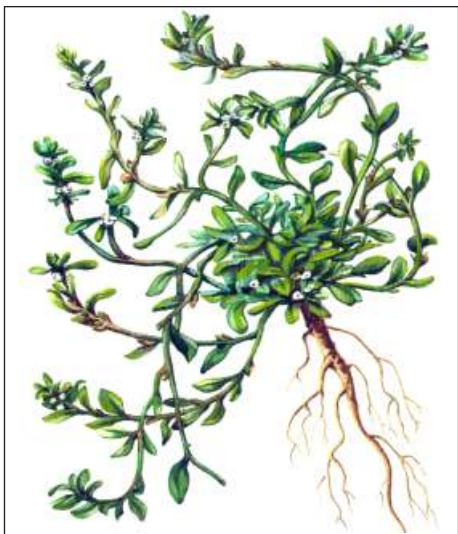
***Polygonum aviculare* L.**

Denumirea rusă: **Спорыш**

Denumirea engleză:

Knotgrass

Familia: ***Polygonaceae***

Descriere. Plantă erbacee, anuală. Rădăcină pivotantă, fusiformă. Tulpină târâtoare, rar ascendentă sau erectă, ramificată, glabră, cu noduri umflate și manșoane membranoase albicioase (ochree) la baza frunzelor. Frunze alterne, eliptice sau lanceolate, plane, scurt pețiolate până la sesile. Flori axilare verzui sau roșietice, scurt-pedunculat, grupate câte 3-5 la subsuoara frunzelor.

Răspândire. Planta este întâlnită pe lângă așezările omenești, pe terenuri virane, marginea drumurilor, adeseori printre pietrele de pavaj, pe malurile râurilor, de la câmpie până în etajul subalpin.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de troscot, recoltate în timpul înfloririi. Se înlătură partea de jos a tulpinii, care este lignificată și lipsită de frunze.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene de troscot conțin flavonozide, vitaminele C și K, caroten, substanțe tanante, compuși ai acidului silicic, mucilagii, săruri minerale. Infuzia din părți aeriene se folosește ca hemostatic uterin, antiinflamator și la înlăturarea petrelor renale din rinichi și vezica urinară. Datorită conținutului mare în siliciu se utilizează și ca adjuvant în tratamentul tuberculozei pulmonare.

TURIȚĂ (turicioară)

Denumirea latină:

***Agrimonia eupatoria* L.**

Denumirea rusă:

Репейничек обыкновенный

Denumirea engleză:

Common agrimony

Familia: ***Rosaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, cu rizom scurt târător. Tulpină erectă, cilindrică sau cu coaste puțin proeminente, acoperită de peri abundenți, se termină cu inflorescențe neramificate. Frunze alterne, întrerupt imparipenate, formate din 5-9 foliole dințate pe margini, între care se găsesc 6-10 foliole mici. Flori regulate, galbene-aurii. Fructul – achenă.

Răspândire. Planta iubește locurile umede și semiumbrate din păduri, poiene, pe margini de drum, tufărișuri, pajiști, livezi, dealuri.

Organul utilizat, recoltare. Părțile aeriene se recoltează la începutul înfloririi prin tăierea părților foliate nelignificate. Se usucă la umbră în strat subțire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Planta conține ulei volatil, substanțe amare, tanin, siliciu, flavonozide. În tulburările căilor biliare și gastro-intestinale, favorizează eliminarea secreției biliare, aducând astfel o ușurare și o descongestionare a ficatului. Prin taninul care-l conține are acțiune astringentă în tratamentul diareii. Extern, sub formă de băi, se folosește în ulcere varicoase, afecțiunile oculare, iar sub formă de gargară în stomatite, gingivite. Turița intră în compoziția speciilor antidiareice și hepatice.

ȚINTAURĂ

Denumirea latină:

***Centaurium umbellatum* Gilib.**

Denumirea rusă:

Золототысячник зонтичный

Denumirea engleză:

Common centaury

Familia: ***Gentianaceae***

Descriere. Plantă ierboasă cu tulpină în patru muchii, simplă, glabră, ramificată spre vârf. La baza tulpinii se află o rozetă de frunze ovale. Frunzele aflate pe tulpină sunt opuse, cu marginea întreagă și au 3-5 nervuri. Florile sunt dispuse la vârful tulpinii și al ramurilor. Ele au forma unor stelute cu 5 dinți, de culoare roz, cu petale unite într-un tub ce înconjoară cele 5 stamine cu anterele răsucite în spirală.

Răspândire. Țintaura crește prin fânețe și poieni umede, în luminișurile de pădure de la șes până la munte.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de țintaură, care se culeg în timpul înfloririi, prin tăierea tulpinelor cu foarfeca sau cuțitul la 5 cm de la suprafața pământului. Uscarea se face la umbră, în buchete, atârnate pe sârmă sau întinse în strat subțire.

Compoziție chimică, întrebuințări. Conține heterozide amare. Au fost identificate și izolate o serie de substanțe: eritaurozida identică cu gențiopicrozida; alcaloidul, eritricina, identic cu gențianarina; o rezină, acid oleanolic și ulei volatil. Se folosește ca tonic amar și laxativ ușor. Pentru tratarea eczemelor și cicatrizarea rănilor se întrebuințează amestec de suc proaspăt, obținut din țintaură și păpădie.

URZICĂ

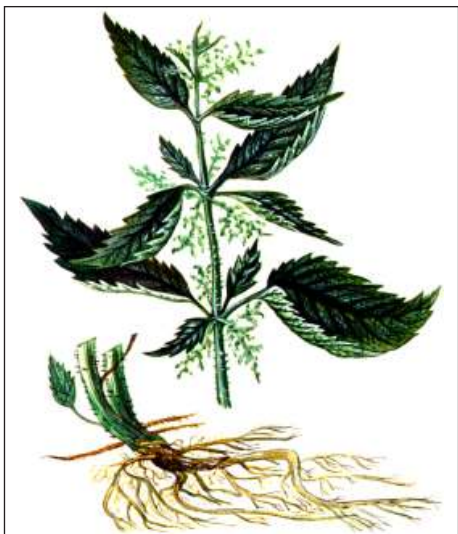
Denumirea latină: *Urtica dioica* L.

Denumirea rusă:

Крапива двудомная

Denumirea engleză: *Stinging nettle*

Familia: *Urticaceae*

Descriere. Plantă ierbacee cu un rizom subțire, cilindric, de culoare albicioasă, lung și ramificat. Tulpini drepte, cu 4 muchii, acoperite cu frunze opuse, dințate pe margini. Atât tulpina cât și frunzele sunt prevăzute cu peri urticanți. La bază frunzele sunt cordate, la vârf ascuțite, prinse de tulpină printr-un pețiol lung. Florile sunt de culoare verzuie, așezate la subsuoara frunzelor superioare.

Răspândire. Urzica crește pretutindeni, în locuri cultivate și necultivate, în șanțuri pe lângă drumuri, pe marginea apelor, în păduri și pe locuri grase unde au fost stâne de oi.

Organul utilizat, recoltare. De la urzică se recoltează *frunzele* în timpul înfloririi. Atunci, când planta crește în masă, se cosește. Imediat după cosire, frunzele se separă de tulpini, ținând cu mâna stângă capătul de jos al tulpinii, iar cu dreapta se strujesc frunzele.

Compoziție chimică, întrebuințări. Frunzele conțin vitaminele C, K, B₂, carotenoide, acid pantotenic, deasemenea glucide, clorofilă, săruri minerale. Este utilizată pentru proprietățile sale antianemice, hemostatice, antidiabetice, diuretice și colagoge. Mai importantă însă este pentru extracția -carotenului, ca sursă de provitamină A și pentru obținerea clorofilei.

VERIGAR

Denumirea latină:

***Rhamnus cathartica* L.**

Denumirea rusă:

Жостер слабительный

Denumirea engleză:

Common buckthorn

Familia: ***Rhamnaceae***

Descriere. Arbust cu scoarță brună, aspră, ce se exfoliază în inele; lemn cu alburn gălbui, durament roșcat, tare, greu. Lujerii cenușii, frecvent terminați cu un ghimpe. Frunze opuse, eliptice, cu nervuri ascuțite, pe margini crenat-serate, glabre. Flori verzi-gălbui, poligame, mici, dispuse câte 2-5 în fascicule axilare. Fructe, drupe sferice, negre cu gust dulceag-amărui. Sămânță ovoidală.

Răspândire. Planta crește în poienele pădurilor foioase și amestecate, printre arbuști, în lunci umede.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* de verigar, recoltate la maturitate. Se adună fără pedunculi și se usucă artificial la 50-60°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele conțin antraderivați, care după structură sunt identici de cei ai crușinului, și anume: ramnocatartozida (identică glucofrangulozidei), ramnoxantozida (frangulozidă), frangula-emodolul. Se mai conțin flavonozide, derivați de kemferol, cvercetol și ramnetol, deasemenea zaharuri, pectine. Decoctul, siropul, extractul uscat din fructe este un purgativ foarte energic și se folosesc la combaterea constipațiilor cronice. Câte 5-10 fructe administrate pe zi au și acțiune depurativă. Produsul vegetal are și o acțiune diuretică atribuită flavonozidelor.

VETRICE

Denumirea latină:

***Tanacetum vulgare* L.**

Denumirea rusă:

Пижма обыкновенная

Denumirea engleză: ***Common tansy***

Familia: ***Asteraceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, cu rizom noduros, rădăcini adventive. Tulpină erectă, cilindrică, glabră. Frunze alterne, penat-sectate, cu 10-12 perechi foliole ovoide până la lanceolate, adânc-serate, cele inferioare lung-pețiolate, superioare scurt-pețiolate, glabre. Flori galbene-portocalii, grupate în calatidii, iar acestea la rândul lor adunate într-un corimb.

Răspândire. Planta crește în zona de șes și deal, pe ogoare, în fânețe, pe lângă drumuri, garduri, locuri necultivate, lunci mai uscate, malurile râurilor.

Organul utilizat, recoltare. Florile se recoltează prin tăierea inflorescențelor sau a panerașelor individuale. *Părțile aeriene* se recoltează în timpul înfloririi prin tăierea tulpinilor la cel mult 25 cm sub inflorescență.

Compoziție chimică, întrebuințări. Conține ulei volatil, deasemenea, o sesquiterpenă amară, flavone, acid cafeic. Produsele vegetale sunt pe larg folosite pentru proprietățile vermifuge și emenagoge. În combaterea oxiurazei se utilizează pulberea, infuzia. Administrarea preparatelor nu este lipsită de risc. Datorită prezenței tuionei, provoacă intoxicații ce se caracterizează prin inflamații gastro-intestinale grave. În doze mici prezintă proprietăți stimulente, emenagoge, excitante ale funcțiilor digestive.

VÂSC

Denumirea latină: *Viscum album* L.

Denumirea rusă: **Омела белая**

Denumirea engleză: **Mistletoe**

Familia: **Loranthaceae**

Descriere. Plantă ce are aspectul unor tufe cu tulpini scurte, cilindrice și groase, ramificate de mai multe ori. Frunzele opuse, fără pețiol, groase, pieleose, străbătute de 5-6 nervuri paralele. La subsuoara frunzelor și în vârful ramurilor iau naștere florile galbene unisexuat dioice sau monoice, grupate în mici capitule lipsite de peduncul.

Răspândire. Plantă semiparazitară care se dezvoltă pe ramurile unor arbori fructiferi și nefructiferi.

Organul utilizat, recoltare. *Ramurile tinere* însoțite de *frunze* se recoltează din noiembrie până în aprilie. Nu se recomandă de recoltat de pe salcie, tei, arțar, frasin, salcâm și plop, deoarece produsul este foarte toxic. Cele mai puțin toxice varietăți și care se folosesc în terapeutică, sunt cele care cresc pe măr și păr, apoi pe brad, mestecăn, trandafir.

Compoziție chimică, întrebuințări. În vâsc se află trei grupuri de principii active: un principiu puternic hipotensiv care acționează la nivelul centrilor bulbari; un alt principiu cu acțiune hipotensivă mai slabă, dar toxic pentru inimă, și un principiu toxic respirator. La administrarea acestui produs este necesară respectarea strictă a dozelor indicate, deoarece în cantități mai mari produce intoxicații manifestate prin încetinirea pulsului, aritmie și tahicardie.

VINĂRIȚĂ

Denumirea latină:

***Asperula odorata* L.**

Denumirea rusă:

Ясменник душистый

Denumirea engleză:

Sweet woodruff

Familia: ***Rubiaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, rizom orizontal, lung, subțire, ramificat, de la nodurile căruia pornesc rădăcini adventive și tulpini aeriene cu 4 muchii, glabre, înalte de 15-25 cm. Frunze lanceolat-eliptice, uninerve, glabre, sesile, cu peri mărunți pe margine și pe nervura mediană de pe fața inferioară; sunt dispuse verticilat, câte 6 spre bază și câte 8-9 în partea mijlocie și superioară a tulpinii. Flori albe, mici (4-6 mm), grupate în cime laxe; caliciu redus la o margine îngustă, verde; corolă gamopetală, infundibuliformă, cu 4 lacinii.

Răspândire. Planta crește în pădurile de fag sau fag cu brad, pe soluri fertile, afânate, suficient de umede.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* ale vinariței, recoltate înainte de înflorire sau în timpul înfloririi. Se taie la 4-5 cm deasupra solului, se îndepărtează părțile brunificate și se usucă în strat subțire la 30-35°C.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene conțin heterozide cumarinice, ulei volatil, substanțe amare, tanin, acid nicotinic, ulei gras, substanțe minerale. Infuzia din părți aeriene se folosește ca sedativ și antiseptic al căilor urinare. În doze mari este toxică; otrăvirea se manifestă prin dureri de cap, amețeli.

VOLBURĂ

Denumirea latină:

***Convolvulus arvensis* L.**

Denumirea rusă: **Вьюнок полевой**

Denumirea engleză:

Bindweed

Familia: ***Convolvulaceae***

Descriere. Plantă erbacee, perenă, volubilă, are un rizom lung, subțire și ramificat care poartă numeroase radicele și este de culoare albicioasă. Tulpina aeriană în 5 muchii poartă frunze dispuse altern, hastate sau sagitate, cu urechi mici la bază. Flori albe sau slab roze, solitare, axilare, lung pedunculate, în formă de pâlnii. Ele sunt plăcut mirositoare.

Răspândire. Planta este întâlnită ca buruiană în culturi, locuri necultivate, grădini, câmpuri, pe lângă drumuri, abundentă în regiunea de câmpie și dealuri.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *părțile aeriene* de volbură fără fructificații, recoltate înainte de înflorire sau în timpul înfloririi. Se smulge întreaga plantă împreună cu rădăcinile, se scutură de pământ, se înlătură frunzele îngălbinite și se transportă în coșuri la locul de uscare.

Compoziție chimică, întrebuințări. Părțile aeriene ale plantei conțin rezine, substanțe tanante și minerale, vitamina C. Tinctura are proprietăți laxative, provoacă un scaun unic, abundent, neînsoțit de fenomene secundare, ca colici sau vomismente. În uz extern pentru vindecarea de răni, arsuri, furuncule, frunzele întregi proaspete se pun pe locul afectat și se bandajează.

ZMEUR

Denumirea latină: *Rubus idaeus L.*

Denumirea rusă:

Малина обыкновенная

Denumirea engleză: *Raspberry*

Familia: *Rosaceae*

Descriere. Arbust ramificat ghimpos, care dezvoltă lăstari tereștri bianuali. În primul an de viață lăstarii sunt verzi, acoperiți cu ghimpi subțiri. În al doilea an ei se lignifică, din subsuoara frunzelor cresc ramurile, care poartă muguri floralii. Frunze alterne, imparipenate cu foliole ovate. Pe partea superioară frunzele sunt verzi, pe cea inferioară cenușiu-pufoasă. Florile albe-verzui. Fructul – drupă compusă roșie-zmeurie.

Răspândire. Zmeurul iubește locuri iluminate, umede, sol bogat.

Organul utilizat, recoltare. Ca produs vegetal se folosesc *fructele* mature, recoltate pe timp uscat, după ce s-a luat roua. Mai prețios se consideră zmeurul de pădure – fructele sunt mai mici, mai acre ca la cea cultivată, dar ele sunt mai aromate, conțin mai puțină umiditate și mai bine se păstrează la uscare.

Compoziție chimică, întrebuințări. Fructele de zmeur conțin oze, acizi organici, caroten, vitamine din grupul B, C, substanțe tanante, antociane. Ele se folosesc ca remediu sudorific la diferite boli de răceală. Pentru aceasta se pregătește infuzie și se administrează în stare caldă. Fructele de zmeur intră în componența speciilor sudorifice. Se produce sirop de zmeură, care se folosește pentru corijarea gustului formelor medicamentoase.

Plante din Cartea Roșie a Republicii Moldova

ANGIOSPERME

Familia Asteraceae

1. Albăstrea Angelescu –
Centaurea angelescui Grint.
2. Albăstrea thirke - Centaurea
thirkei Sch. Bip.
3. Iarba-ciutei - Doronicum
hungaricum Reichenb. Fil.
4. Iurinee lavandifolie - Jurinea
stoechadifolia (Bieb.) DC
5. Stevie turcească -
Rhaponticum serratuloides
(Georgi) Bobr.

Familia Berberidaceae

6. Gimnospermiu de odesa –
Gymnospermium odessanum
(DC.) Takht.

Familia Betulaceae

7. Arin negru - Alnus glutinosa
(L.) Gaertn.
8. Arin alb - Alnus incana (L.)
Moench
9. Cărpiniță - Carpinus orientalis
Mill.

Familia Boraginaceae

10. Rinderă umbelată - Rindera
umbellata (Waldst.et Kit.)
Bunge

Familia Brassicaceae

11. Hodolean țățăresc - Crambe
tataria Sebeok
12. Colțișor glandulos - Dentaria
glandulosa Waldst.et Kit.

13. Colțișor pentafoiat - *Dentaria quinquefolia* Bieb.
14. Lunaria annua L. - Pana-zburătorului
15. Lopătea - *Lunaria rediviva* L.
16. Șiverechie podoliană - *Schivereckia podolica* (Bess). Andrzej DC.

Familia Caryophyllaceae

17. Studeniță capitată - *Eremogone cephalotes* (Bieb.) Fenzl.
18. Studeniță rigidă - *Eremogone rigida* (Bieb.) Fenzl.
19. Paronihie capitată - *Paronychia cephalotes* (Bieb.) Bess
20. Ipcărige glomerată - *Gypsophila glomerata* Pall. ex Adams

Familia Celastraceae

21. Vonicer pitic - *Euonymus nana* Bieb.

Familia Cistaceae

22. Iarba- osului - *Helianthemum canum* (L.) Hornem

Familia Convolvulaceae

23. Volbură cantabrică - *Convolvulus cantabrica* L.
24. Volbură lineată - *Convolvulus lineatus* L.

Familia Crassulaceae

25. Urechelniță - *Sempervivum ruthenicum* Schnittsp. et C. B. Lehm.

Familia Fabaceae

26. Zăvăcustă - *Astragalus dasyanthus* Pall.

- 27. Coșaci pubiflor - Astragalus pubiflorus DC.
- 28. Coroniște elegantă - Coronilla elegans Panc.
- 29. Drobișor tetramuchiat - Genista tetragona Bess.
- 30. Grozamă - Genistella sagittalis (L.)Gams.
- 31. Trifoi panonian - Trifolium pannonicum Jacq.

Familia Lamiaceae

- 32. Dumbravnic - Melittis sarmatica Klok.
- 33. Mirgău pitulat - Scutellaria supina L.

Familia Monotropaceae

- 34. Sugătoare - Hypopitys monotropa Crantz

Familia Nymphaeaceae

- 35. Nufăr alb - Nymphaea alba L.

Familia Paeoniaceae

- 36. Bujor-de-pădure - Paeonia peregrina Mill.

Familia Rhamnaceae

- 37. Verigariu - Rhamnus tinctoria Waldst.et Kit.

Familia Ranunculaceae

- 38. Nemțisor fisurat - Delphinium fissum Waldst.et Kit.
- 39. Popâlnic - Hepatica nobilis Mill.
- 40. Dedițel mare - Pulsatilla grandis Wend.

Familia Rosaceae

- 41. Păducel pentagin - Crataegus pentagyna Waldst.et Kit.
- 42. Mălin comun - Padus avium Mill.

43. Păr- de- dobrogea - *Pyrus elaeagrifolia* Pall.

44. Scoruș - *Sorbus domestica* L.

Familia Rutaceae

45. Frăsinel gimnostil - *Dictamnus gymnostylis* Stev.

Familia Scrophulariaceae

46. Degetar lănos - *Digitalis lanata* Ehrh.

Familia Solanaceae

47. Mutulică - *Scopolia carniolica* Jacq.

Familia Thymelaeaceae

48. Tulichină - *Daphne mezereum* L.

Familia Trapaceae

49. Cornaci - *Trapa natans* L.

Familia Vitaceae

50. Viță-de-pădure - *Vitis sylvestris* C.C.Gmel.

Familia Alliaceae

51. Ceapă bulgărească -
Nectaroscordum bulgaricum
Janka

Familia Amaryllidaceae

52. Ghiocel elvez - *Galanthus elwesii* Hook. fil.

53. Ghiocel nival - *Galanthus nivalis* L.

54. Ghiocel plicat - *Galanthus plicatus* Bieb.

55. Ghiocel bogat - *Leucojum aestivum* L.

56. Ghiocel-de-toamnă -
Sternbergia colchiciflora
Waldst.et Kit.

Familia Cyperaceae

57. Bumbăcăriță latifolie -
Eriophorum latifolium Hoppe

Familia Convallariaceae

58. Lăcrimiță bifolie -
Maianthemum bifolium (L.)
F.W. Schmidt

Familia Hyacinthaceae

59. Belevale sarmațiană -
Bellevalia sarmatica (Georgi)
Woronow
60. Lușca ambiguă - Ornithogalum
amphibolum Zahar.
61. Lușcă-de-munte -
Ornithogalum oreoides Zahar.

Familia Iridaceae

62. Săbiuță imbricată - Gladiolus
imbricatus L.
63. Stânenel pontic - Iris pontica
Zapal.

Familia Liliaceae

64. Lalea pestriță - Fritillaria
meleagroides, Patrin ex Schult.
Et Schult. Fil.

Familia Melanthiaceae

65. Bulbocodiu diversicolor -
Bulbocodium versicolor (Ker-
Gawl.) Spreng.
66. Brândușă fomin - Colchicum
fominii Bordz.
67. Brândușă trifilă - Colchicum
triphyllum G. Kunze

Familia Orchidaceae

68. Căpșuniță grandifloră -
Cephalanthera damasonium
(Mill.) Druce

69. Căpșuniță longifolie -
Cephalanthera longifolia (L.)
Fritsch
70. Căpșuniță roșie -
Cephalanthera rubra (L.) Rich.
71. Papucul-doamnei -
Cypripedium calceolus L.

Familia Orchidaceae

72. Poroinic-de-mai - Dactylorhiza
majalis (Reichenb.) P.F. Hunt
et Summerhayes
73. Mlăștiniță palustră - Epipactis
palustris (L.) Crantz
74. Mlăștiniță purpurie - Epipactis
purpurata Smith
75. Untul-vacii - Orchis morio L.
76. Poroinic palustru - Orchis
palustris Jacq.
77. Poroinic purpuriu - Orchis
purpurea Huds.

Familia Poaceae

78. Sadină - Chrysopogon gryllus
(L.) Trin.
79. Kelerie moldovenească -
Koeleria moldavica M.
Alexeenko
80. Firuță diversicoloră - Poa
versicolor Bess.
81. Seslerie heufler - Sesleria
heufleriana Schur.

GIMNOSPERME

Familia Ephedraceae

82. Cârcel - Ephedra distachya L.

PTERIDOFITE

Familia Aspleniaceae

83. Năvalnic - Phyllitis
scolopendrium (L.) Newn.

Familia Athyriaceae

84. Spinarea-lupului - Athyrium
filix-femina (L.) Roth
85. Gimnocarpiu ferigoideu -
Gymnocarpium dryopteris (L.)
Newm.
86. Gimnocarpiu robert -
Gymnocarpium robertianum
(Hohhm.) Newm.

Familia Dryopteridaceae

87. Ferigă cartuziană - Dryopteris
carthusiana (Vill.) H.P.Fuchs
88. Creasta-cocoșului -
Polystichum aculeatum (L.)
Roth

Familia Ophioglossaceae

89. Limba-șarpelui - Ophioglossum
vulgatum L.

Familia Salviniaceae

90. Peștișoară - Salvinia
natans(L.) All.

Familia Thelypteridaceae

91. Ferigă palustră - Thelypteris
palustris Schott

CUPRINS

1. Albăstrele – *Centaurea cyanus* L.
2. Albumeală – *Gnaphalium uliginosum* L.
3. Alun – *Corylus avellana* L.
4. Angelică – *Angelica arhangelica* L.
5. Ardei – *Capsicum annuum* L.
6. Arin – *Alnus incana* Moanch.
7. Armurariu – *Silybum marianum* Gaerth.
8. Aronie – *Aronia melanocarpa* (Michx.) Elliot
9. Brusture – *Arctium lappa* L.
10. Castan – *Aesculus hippocastanum* L.
11. Călin – *Viburnum opulus* L.
12. Cătină – *Hippophae rhamnoides* L.
13. Cerențel – *Geum urbanum* L.
14. Cicoare – *Cichorium intybus* L.
15. Cimbrisor – *Thymus serpyllum* L.
16. Cimbru – *Thymus vulgaris* L.
17. Ciuboțica cucului – *Primula veris* L.
18. Coacăz – *Ribes nigrum* L.
19. Coadă calului – *Equisetum arvense* L.
20. Coadă șoricelului – *Achillea millefolium* L.
21. Corn – *Cornus mas* L.
22. Coșaci – *Astragalus dasyanthus* Pall.
23. Crețușcă – *Filipendula ulmaria* L.
24. Crușin – *Frangula alnus* Mill.

25. Cucurbețică – *Aristolochia clematidis* L.
26. Dentiță – *Bidens tripartita* L.
27. Drăcilă – *Berberis vulgaris* L.
28. Feciorică – *Herniaria glabra* L.
29. Ferigă – *Dryopteris filix-max* L.
30. Frag – *Fragaria vesca* L.
31. Gălbenele – *Calendula officinalis* L.
32. Hamei - *Humulus lupulus* L.
33. Holeră (ghimpe) – *Xanthium spinosum* L.
34. Hrean – *Armoracia rusticana* Gaerth., Meyt
35. Iarbă mare – *Inula helenium* L.
36. Iarbă roșie - *Polygonum persicaria* L.
37. Iederă - *Hedera helix* L.
38. Ienupăr – *Juniperus communis* L.
39. Ipcărige – *Gypsophila paniculata* L.
40. Izmă bună – *Mentha piperita* L.
41. Leurdă – *Allium ursinum* L.
42. Levănțică – *Lavandula angustifolia* Mill.
43. Lumânărică – *Verbascum thapsiforme* Schrad.
44. Măceș – *Rosa canina* L.
45. Mălin – *Padus avium* Mill.
46. Mărar – *Anethum graveolens* L.
47. Mesteacăn – *Betula pendula* Roth. (*B. verrucosa* Ehrh.)
48. Mur – *Rubus caesius* L.
49. Mușețel – *Chamomilla recutita* L. (*Matricaria chamomilla* L.)
50. Nalbă de pădure – *Malva silvestris* L.

51. Nalbă mare – *Althaea officinalis* L.
52. Negrilică – *Nigella sativa* L.
53. Obligeană – *Acorus calamus* L.
54. Odolean – *Valeriana officinalis* L.
55. Osul iepurelui – *Ononis spinosa* L.
56. Păducel – *Crataegus sanguinea* Pall.
57. Păpădie – *Taraxacum officinalis* L.
58. Pătlagină – *Plantago major* L.
59. Pelin – *Artemisia absinthium* L.
60. Piperul bălții – *Polygonum hydropiper* L.
61. Pir – *Agropyron repens* P.B.
(*Elytrigia repens* (L.) Nevski)
62. Plumănărică (mierea ursului) – *Pulmonaria officinalis* L.
63. Podbal – *Tussilago farfara* L.
64. Pochivnic – *Asarum europaeum* L.
65. Porumb – *Zea mays* L.
66. Porumbar – *Prunus spinosa* L.
67. Revent – *Rheum palmatum* L.
68. Roibă – *Rubia tinctorum* L.
69. Roiniță – *Melissa officinalis* L.
70. Rostopască – *Chelidonium majus* L.
71. Salcâm galben – *Sophora japonica* L.
72. Salcie – *Salix alba* L.
73. Salvie – *Salvia officinalis* L.
74. Săpunăriță – *Saponaria officinalis* L.
75. Sclipeți – *Potentilla erecta* L.
76. Scoruș – *Sorbus aucuparia* L.

77. Scumpie – *Cotinus coggygia* Scop.
78. Siminoc – *Helichrysum arenarium* DC
79. Soc – *Sambucus nigra* L.
80. Sorbestrea – *Sanguisorba officinalis* L.
81. Sovârv – *Origanum vulgare* L.
82. Sporici – *Verbena officinalis* L.
83. Stejar – *Quercus robur* L.
84. Sunătoare – *Hypericum perforatum* L.
85. Sulfină – *Melilotus officinalis* L.
86. Ștevie – *Rumex confertus* Willd.
87. Talpa găștii – *Leonurus cardiaca* L.
88. Tătăneasă – *Symphytum officinale* Lepech.
89. Tei – *Tilia cordata* L.
90. Traista ciobanului – *Capsella bursa pastoris* L.
91. Trei frați pătați – *Viola tricolor* L.
92. Troscot – *Polygonum aviculare* L.
93. Turiță – *Agrimonia eupatoria* L.
94. Țintaură – *Centaurium umbellatum* Gilib.
95. Urzică – *Urtica dioica* L.
96. Verigar – *Rhamnus cathartica* L.
97. Vetrice – *Tanacetum vulgare* L.
98. Vâsc – *Viscum album* L.
99. Vinariță – *Asperula odorata* L.
100. Volbură – *Convolvulus arvensis* L.
101. Zmeur – *Rubus idaeus* L.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

PDBA
Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol
Fabricat în MOLDOVA

Informația de contact:

Proiectul de Dezvoltare a Businessului Agricol (PDBA)

Str. Bulgară 33/1, Chișinău, MD-2001,
tel. 022 577930, fax 022 577931

Realizarea acestui material este posibilă grație suportului generos oferit de poporul American prin intermediul **Agenciei SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID)**, în cadrul Proiectului de Dezvoltare a Businessului Agricol (PDBA).

Opiniile exprimate aici aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția USAID.